

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRÁCE S OBĚŤMI SEXUÁLNĚ MOTIVOVANÝCH
TRESTNÝCH ČINŮ: MOŽNOSTI MINIMALIZACE
DOPADŮ SEKUNDÁRNÍ VIKTIMIZACE**

Autor práce: Bára Holátová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Herich

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Bára Holátová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Práce s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů: možnosti minimalizace dopadů sekundární viktimizace

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Working with Victims of Sexually Motivated Crimes: Possibilities for Minimizing the Impacts of Secondary Victimization

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. Lukáš Herich

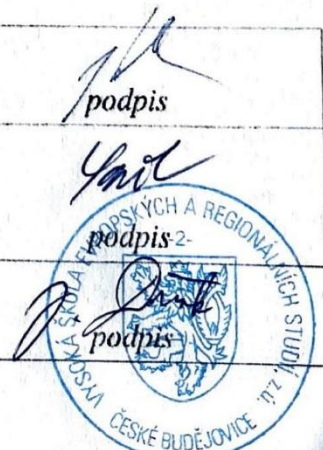
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): prosinec 2025

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem bakalářské práce je na základě výsledků dotazníkového šetření navrhnout opatření ke snížení dopadů sekundární viktimizace na oběti sexuálně motivovaných trestných činů. Vedlejším cílem práce je zhodnotit úroveň povědomí veřejnosti o mýtech spojených s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů a o právech obětí vyplývajících ze zákona o obětech trestných činů.

Student: Bára Holátová, DiS.	3. 1. 2026 datum	<i>Holátová</i> podpis
Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Herich	3. 1. 2026 datum	<i>Herich</i> podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	26. 1. 2026 datum	<i>R. Svatoš</i> podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	24. 1. 2026 datum	<i>M. Sapík</i> podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1. 2. 2026 datum	<i>J. Dušek</i> podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Lukáši Herichovi DiS., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HOLÁTOVÁ, B. *Práce s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů: možnosti minimalizace dopadu sekundární viktimizace: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026, 84 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lukáš Herich, DiS.

Klíčová slova: sexuálně motivované trestné činy, oběť, viktimizace, posttraumatická stresová porucha

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou práce s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů s primárním zaměřením na minimalizaci dopadů sekundární viktimizace. Teoretická část definuje právní rámec těchto skutků v České republice, včetně analýzy novely trestního zákoníku č. 166/2024 Sb., a podrobně rozebírá psychologické aspekty prožívání újmy, typologii obětí a fenomén posttraumatické stresové poruchy. Zvláštní pozornost je věnována roli pomáhajících profesí a neziskových organizací. Praktická část prezentuje výsledky dotazníkového šetření zaměřeného na celospolečenské mýty o obětech a analýzu strukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie ČR. Výzkum odhaluje míru přetrvávajících předsudků u veřejnosti i nedostatky v komunikaci a přístupu orgánů činných v trestním řízení, které mohou prohlubovat trauma obětí. Cílem práce je navrhnout možnosti zlepšení komunikace s oběťmi pro zmírnění následků sekundární viktimizace.

ABSTRACT

HOLÁTOVÁ, B. *Working with victims of sexually motivated crimes: possibilities of minimizing the impact of secondary victimization: bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026, 84 p. Supervisor: Mgr. Lukáš Herich.

Key words: sexually motivated crimes, victim, victimization, secondary victimization, post-traumatic stress disorder, amendment to the Criminal Code.

This bachelor thesis deals with the issue of working with victims of sexually motivated crimes, with a primary focus on minimizing the impacts of secondary victimization. The theoretical part defines the legal framework of these acts in the Czech Republic, including an analysis of the amendment to the Criminal Code No. 166/2024 Coll., and discusses in detail the psychological aspects of experiencing harm, the typology of victims, and the phenomenon of post-traumatic stress disorder. Special attention is paid to the role of helping professions and non-profit organizations. The practical part presents the results of a questionnaire survey focused on societal myths about victims and an analysis of structured interviews with members of the Police of the Czech Republic. The research reveals the extent of persisting prejudices among the public as well as shortcomings in communication and the approach of law enforcement authorities, which can deepen the victim's trauma. The aim of the thesis is to propose possibilities for improving communication with victims to mitigate the consequences of secondary victimization.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Právní ohraničení sexuálně motivovaných trestných činů	13
2.1 Trestní zákoník a sexuálně motivované trestné činy	13
2.2 Zákon o obětech trestných činů.....	17
3 Typologie obětí trestných činů	19
4 Viktimizace.....	22
4.1 Primární viktimizace	22
4.2 Sekundární viktimizace	22
4.2.1 Primární a sekundární rány	23
4.2.2 Prožívání újmy.....	26
5 Posttraumatická stresová porucha.....	28
5.1 Traumatická událost	29
5.2 Pomoc osobám v krizi	30
6 Mýty o obětech trestných činů.....	32
6.1 Obecné mýty o obětech trestných činů.....	32
6.2 Mýty o obětech znásilnění	33
7 Metodika praktické části.....	35
7.1 Použitá metoda sběru dat a průběh.....	35
7.2 Stanovení hypotéz dotazníkového šetření.....	36
7.3 Otázky dotazníku.....	36
7.4 Stanovení hypotéz pro strukturované rozhovory	61
7.5 Rozhovory s respondenty.....	61
7.6 Výsledky praktické části.....	66
7.7 Doporučení pro rozvoj problematiky	67
Závěr	69
Seznam použitých zdrojů	71

Seznam příloh.....	74
Přílohy.....	75

Úvod

Sexuálně motivované trestné činy patří ve společnosti mezi čím dál tím probíranější téma, kdy toto neustále vyvolává velké ohlasy. Přestože se stále jedná o trestnou činnost s vysokým podílem latence, toto téma již není tabu, jako tomu bývalo dříve, např. v tradičních společnostech. Mravnostní trestná činnost patří mezi skutky, které společnost nemíní tolerovat, proto již v současné době dochází v celé řadě států i ke změnám právních norem, které mění definice mravnostních trestných činů a stávají se tak pro pachatele přísnějšími. Cílem společnosti je co nejvíce pomoci obětem takových skutků, neboť vyrovnání se s takovým trestným činem je pro oběť nepředstavitelně náročné. Proto je klíčové, aby se oběti dostalo kvalitní psychologické péče, jak v průběhu trestního řízení, tak případně i v době poté, dokud se oběť s tímto skutkem zcela nevyrovná. Neméně důležité je také, aby na oběť nebyl vyvíjen nátlak, ať už okolím, orgány činnými v trestním řízení, či médií. Stěžejním aspektem je spravedlivé potrestání pachatele, který je klíčový k vytvoření bezpečné společnosti a k utužování důvěry mezi občany a orgány činnými v trestním řízení.

Teoretická část této práce je členěna do šesti kapitol, kdy se kapitola první věnuje právnímu rámci sexuálních trestných činů. Další kapitoly se věnují viktimizaci, prožívání újmy, typologii obětí, posttraumatické stresové poruše a kapitola šestá se zaměřuje na mýty o obětech trestných činů. Teoretická část by tak měla podat ucelený pohled na sexuálně motivované trestné činy od právního rámce, až po prožívání oběti.

Cílem této práce je pomoci s pochopením problematiky sexuálních trestných činů, jak na základě právního řádu České republiky, tak na základě psychologických poznatků a výzkumů. Dalším cílem je přiblížit psychické procesy, se kterými se potýká a vyrovnává oběť, která se v řadě případů navíc musí vyrovnávat i s mýty, které jí jsou společností neprávem přiděleny. Cílem praktické části je zjistit, jaké má společnost povědomí o sexuálních trestných činech a jejich vlivu na oběť, ale také zjistit, jak kvalitně a profesionálně s oběťmi jednájí policisté, kteří se s těmito setkávají při oznámení mravnostního trestného činu, což má na oběť zásadní vliv. Jednání policistů při příjmu oznámení je jeden z klíčových faktorů při rozvoji sekundární viktimizace, či dokonce posttraumatické stresové poruchy.

Téma této práce bylo zvoleno, neboť je dle autorky velmi důležité o této problematice kvalitně informovat širší společnost, ale také pomáhající profese a orgány činné v trestním řízení, které bývají jedni z prvních, kteří s obětí přijdou do kontaktu,

a proto je stěžejní, aby věděli, jak s obětí komunikovat a pomoci jí tak se se skutkem co nejnázve vyrovnat a neponechat jej v latenci. Uchopení této problematiky je pro příslušníky policie základním pilířem pro efektivní práci s obětí při provádění úkonů v rámci trestního řízení a zároveň vede k lepšímu a rychlejšímu zotavení oběti. Správným přístupem k oběti lze rovněž potlačit, či úplně zastavit rozvoj sekundární viktimizace nebo posttraumatické stresové poruchy. Dále se lze domnívat, že správným přístupem orgánů činných v trestní řízení k oběti bude postupně docházet k navyšování důvěry společnosti v tyto orgány, což může vést v nižší latenci sexuálně motivované trestné činnosti.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je komplexní analýza problematiky sekundární viktimizace u obětí sexuálně motivovaných trestných činů, a to se zvláštním zřetelem na identifikaci faktorů, které k tomuto negativnímu jevu přispívají v rámci institucionálního a celospolečenského kontextu. Práce si klade za cíl zmapovat aktuální právní rámec v České republice, včetně reflexe významné novely trestního zákoníku č. 166/2024 Sb., která zavádí princip „NE znamená NE“, a následně tyto teoretické poznatky konfrontovat s realitou skrze vlastní výzkumné šetření. Praktickým záměrem je pak zhodnotit míru přetrvávajících mýtů o sexuálně motivovaných trestných činech u široké veřejnosti a analyzovat zkušenosti příslušníků Policie České republiky s komunikací vůči obětem, aby bylo možné navrhnout konkrétní doporučení pro eliminaci nevhodného zacházení s poškozenými osobami.

Pro naplnění stanovených cílů a ověření teoretických předpokladů byly formulovány čtyři výzkumné hypotézy:

H1: Předpokládá se, že většina lidí stále věří mýtům o obětech sexuálně motivovaných trestných činů.

H2: Stanovuje se předpoklad, že věkovou skupinou nejméně ovlivněnou mýty o obětech sexuálních trestných činů, je skupina 20-39 let.

H3: Předpokládá se, že většina dotazovaných policistů byla v rámci výkonu své služby svědkem ponižujícího jednání svých kolegů vůči obětem mravnostních trestných činů.

H4: Předpokládá se, že většina respondentů z řad policistů v rozhovorech potvrdí, že se na pracovišti setkala s projevy pomluv či předsudků vůči obětem mravnostní kriminality ze strany ostatních příslušníků bezpečnostních sborů.

Z hlediska metodologie byl zvolen kombinovaný výzkumný design, který propojuje kvantitativní a kvalitativní metody sběru dat pro dosažení co nejvyšší validity výsledků. Kvantitativní část byla realizována formou anonymního dotazníkového šetření distribuovaného v březnu 2026 prostřednictvím online platformy Survio. Výzkumného vzorku se zúčastnilo 146 respondentů napříč různými věkovými a vzdělanostními kategoriemi, přičemž dotazník obsahoval 15 uzavřených otázek cílených na identifikaci

demografických údajů a odhalení postojů k typickým mýtům o znásilnění. Kvalitativní část práce tvoří 5 strukturovaných rozhovorů s policisty z různých útvarů a krajů (Plzeňský, Karlovarský, Ústecký kraj a Hlavní město Praha), které byly vedeny formou osobního kontaktu pro zajištění hloubkového porozumění problematice a autenticity sdělení. Z důvodu kombinace sběru dat jsou hypotézy číslo 1 a 2 vztažené na kvantitativní část bakalářské práce čili se týká online dotazníku a hypotézy číslo 3 a 4 jsou spojené s kvalitativní částí práce, tedy se strukturovanými rozhovory. Získaná data z dotazníků byla zpracována metodami popisné statistiky a prezentována prostřednictvím grafického znázornění, zatímco data z rozhovorů byla podrobena obsahové analýze.

2 Právní ohraničení sexuálně motivovaných trestných činů

Z právního hlediska a pro účel této práce je stěžejní zmínit právní normy a poté jednotlivé právní kvalifikace, v nichž jsou sexuálně motivované trestné činy zmíněné. Právní normu, která určuje, zda se jedná o trestný čin, či nikoliv a případně o jaký trestný čin se jedná, je trestní zákoník, neboli zákon č. 40/2009 Sb. Dále je pro tuto problematiku stěžejní zákon č. 141/1961 Sb., neboli trestní řád, který stanoví postupy orgánů činných v trestním řízení, kam se řadí policejní orgán, státní zastupitelství a soudy. Trestní řád dohlíží na správnost procesu trestního řízení. Posledním ze tří nejdůležitějších zákonů pro tuto bakalářskou práci je zákon o obětech trestných činů, číslo 45/2009 Sb., který pojednává o právech obětí trestných činů. Ať už se jedná o finanční či materiální kompenzaci nebo psychosociální pomoc.

2.1 Trestní zákoník a sexuálně motivované trestné činy

Pro začátek práce je klíčové se nejprve seznámit s jednotlivými trestnými činy, na které trestní právo v České republice pamatuje. Trestně právní rovinu udává zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „trestní zákoník“). Procesní postup orgánů činných v trestním řízení, kam spadá policejní orgán, státní zastupitelství a soud, stanovuje zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „trestní řád“). Následně sem lze zahrnout například i zákon č. 213/2008 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů, (známý spíše pod zkráceným názvem, a to „o soudnictví ve věcech mládeže“) a jiné, avšak pro účely této práce jsou stěžejní pouze trestní zákoník a trestní řád. Sexuálně motivované trestné činy jsou součástí obecné kriminality.¹ Mezi nejznámější sexuálně motivované trestné činy patří v České republice beze sporu znásilnění a pohlavní zneužití. Nejedná se však o jediné sexuálně motivované trestné činy, na které trestní zákoník pamatuje, ba naopak. Takzvané mravnostní trestné činy jsou v trestním zákoníku zakotveny v Hlavě III tohoto zákona, jako *Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti*.² V trestním zákoníku se Hlava III týká paragrafových znění 185 až 193b. Účel sledovaný touto

¹ SVATOŠ, Roman, Kriminologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-389-6, str. 136

² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., In: *Sbírka zákonů. 2009, Částka 11/2009, Hlava III*

zvláštní částí trestního zákoníku je ochrana společnosti a jedince před ponižujícím jednáním v sexuální oblasti, ale také závazek státu toto jednání potlačit, neboť každý jedinec má dle právního řádu České republiky právo rozhodovat o svém pohlavním životě samostatně a zcela svobodně.³ Z tohoto vyplývá, že Hlava III trestního zákoníku obsahuje pouze takové trestné činy, které se týkají pouze pohlavní sféry jedince.⁴ Trestní zákoník prošel roku 2024 novelizací, kdy byl dne 19.06.2024 vyhlášen ve sbírce zákonů právní předpis č. 166/2024 Sb., který nabude účinnosti ke dni 01.01.2025.⁵ Jedná se o zákon, jímž se mění trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Tento zákon mění definici trestného činu znásilnění tak, aby odpovídal pojetí moderní společnosti. Nový výklad tohoto trestného činu již nechápe znásilnění jakožto skutek vynucený silou, avšak již postačí jakkoliv srozumitelně vyjádřit navenek nesouhlas, kdy sem lze zahrnout pláč, kroucení hlavy, slova, či fyzický odpor. Pracovně je tento koncept nazýván „NE znamená NE“. Tato novela má pomoci hlavně obětem, které trpí ať už nějakým tělesným postižením nebo z důvodu určitého psychického rozrušení nejsou schopny se fyzicky bránit, či se pachateli vymanit. Obecně lze říci, že po novele trestního zákoníku nabyla třetí hlava tohoto zákona následné podoby:

§ 185 - Znásilnění

§ 185a – Sexuální útok

§ 186 – Sexuální nátlak

§ 187 – Pohlavní zneužití

§ 188 – Soulož mezi příbuznými

§ 189 – Kuplířství

§190 – Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí

§ 191 – Šíření pornografie

---

³ ŠÁMAL, Pavel a kol., Trestní zákoník: Komentář, 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2023, ISBN 978-80-7400-893-1, str. 2483–2485.

⁴ SVATOŠ, Roman, Kriminologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-389-6, str. 136

⁵ MSČR. *Poslanci jednomyslně schválili redefinici znásilnění*. Online. Dostupné z <https://msp.gov.cz/web/msp/rozcestnik/-/clanek/poslanci-jednomysln%4%9b-schv%3%a1lili-redefinici-zn%3%a1siln%4%9bn%3%ad> (citováno 2025-12-29)

§ 192 – Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií

§ 193 – Zneužití dítěte k výrobě pornografie

§ 193a – Účast na pornografickém představení

§ 193b – Navazování nedovolených kontaktů s dítětem⁶

Tato novela mění výklad původního znění ustanovení § 185 Znásilnění, § 186 Sexuální nátlak, dále provádí změny v ustanovení § 187 Pohlavní zneužití, kdy dochází k úplnému výmazu odstavce dva a následně jsou odstavce 3–5 vedeny pod čísly 2–4. Poslední změnou tohoto ustanovení je, že se v odstavci č. 3 nahrazuje slovo „osmnáct“ slovem „šestnáct“ a dále se zavádí nové ustanovení, a to § 185a Sexuální útok.

Pro porovnání změny v ustanovení § 185 Znásilnění, je níže přiloženo původní znění ustanovení § 185 z.č. 40/2009.Sb, a následně znění z novely trestního zákoníku, z.č. 166/2024 Sb.,

§ 185 z.č. 40/2009 Sb.

(1) Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) souloží nebo jiným pohlavním stykem provedeným způsobem srovnatelným se souloží,

b) na dítěti, nebo

c) se zbraní.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let,

---

⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., In: *Sbírka zákonů. 2009, Částka 11/2009, Hlava III,*

b) spáchá-li takový čin na osobě ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranného léčení, zabezpečovací detence, ochranné nebo ústavní výchovy anebo v jiném místě, kde je omezována osobní svoboda, nebo

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná.⁷

Zatímco ustanovení dle novely zákona zní následující:

(1) Kdo s jiným proti jeho seznatelné vůli vykoná soulož nebo jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží, kdo jiného donutí k souloži nebo jinému pohlavnímu styku provedenému způsobem srovnatelným se souloží s jinou osobou, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) na dítěti,

b) na těhotné ženě nebo takovým činem způsobí těhotenství ženy,

c) s další osobou, nebo

d) se zbraní.

(3) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let,

b) spáchá-li takový čin na osobě omezené na osobní svobodě ve věznici nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence nebo ze zákonného důvodu umístěné ve zdravotnickém zařízení, školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo

---

⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., In: *Sbírka zákonů. 2009, Částka 11/2009, Hlava III, ust. § 185*

pro preventivně výchovnou péči anebo v jiném místě, kde je omezována její osobní svoboda, nebo

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná⁸

2.2 Zákon o obětech trestných činů

Pro lepší ochranu a záruku pomoc obětem byl do právního řádu České republiky zaveden zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (dále jen jako „zákon o obětech“), který garantuje obětem a dalším osobám v přímé souvislosti se spáchaným trestným činem určitá práva a nároky. Jako oběť se ve smyslu tohoto zákona rozumí oběť, na níž byl trestný čin spáchán a spáchaným trestným činem jí bylo ublíženo na zdraví, či jí byla způsobena škoda, ať už majetková nebo nemajetková. Za oběť se rovněž považuje osoba, na jíž úkor se pachatel obohatil nebo obohatit měl.⁹ Tato definice je používána v případě, že se nejedná o trestný čin, jímž byla způsobena smrt. *Byla-li trestným činem způsobena smrt oběti, považují se, utrpěli-li v důsledku smrti oběti újmu, za oběť též její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvoboditel, manžel nebo registrovaný partner, druh nebo osoba, které oběť ke dni své smrti poskytovala nebo byla povinna poskytovat výživu. Je-li těchto osob více, považuje se za oběť každá z nich.*¹⁰ Tato definice je klíčová, neboť se právě díky ní v právním řádu České republiky pamatuje i na rodinu poškozeného. Tyto osoby díky výše uvedenému ustanovení disponují s právy obětí, ať už se jedná o právní pomoc, odbornou pomoc, ale i o peněžitou pomoc.¹¹ Práva oběti dle tohoto zákona oběť nabývá i v případě, že nebyl spáchaný trestný čin, ale čin jinak trestný nebo provinění.¹² Nutno zmínit, že pro účely tohoto zákona nelze jako oběť vnímat právnické osoby. Právnická osoba, byť jako poškozená strana v trestním řízení je dle tohoto zákona nazvána pouze jako dotčená

---

⁸ ČESKO. Zákon č. 166/2024, novelizace zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, In: *Sbírka zákonů. 2024*, Částka 166/2024, Hlava III, ust. § 185

⁹ DURDÍK, Tomáš a kol., *Zákon o obětech trestných činů: Komentář*, 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN 978-80-7478-005-9, str. 4-29

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů

¹¹ tamtéž

¹² JELÍNEK, Jiří, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, *Zákon o obětech trestných činů: Komentář*, 1. vyd. Praha: Leges, 2013, ISBN 978-80-87576-63-2

právnícká osoba.¹³ Z logiky věci není možné, aby se právnícká osoba stala obětí sexuálně motivovaného trestného činu. Základní zásadou tohoto zákona ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 je, že *každou osobu, která se cítí být obětí spáchaného trestného činu, je třeba považovat za oběť, nevyjde-li najevo opak nebo nejde-li zcela zjevně o zneužití postavení oběti podle tohoto zákona. Existují-li pochybnosti o tom, zda je oběť zvlášť zranitelnou, je třeba ji za zvlášť zranitelnou považovat. Na postavení oběti nemá vliv, pokud nebyl pachatel zjištěn nebo odsouzen.*¹⁴ Druhý odstavec tohoto paragrafu ukládá orgánům činným v trestním řízení, poskytovatelům zdravotních služeb, orgánům veřejné moci a subjektům vedeným v registru poskytovatelů pomoci obětem a znalcům a tlumočnickům povinnost respektovat osobnost a důstojnost oběti a přistupovat k ní zdvořile a šetrně. Dále *vůči oběti postupují s přihlédnutím k jejímu věku, zdravotnímu stavu včetně psychologického stavu, její rozumové vyspělosti a kulturní identitě tak, aby nedocházelo k prohlubování újmy způsobené oběti trestným činem nebo k druhotné újmě.*¹⁵ Toto ustanovení tedy přímo cílí na ochranu obětí před vznikem či prohlubováním sekundární viktimizace. Zavedením tohoto zákona je tedy obětem garantováno právo na odbornou pomoc, právo na právní pomoc a poskytování právních informací a rovněž tento zákon udává povinnosti Policii České republiky, policejnímu orgánu a státnímu zástupci. Rovněž tento zákon pamatuje i na vedení výslechu ze strany policie, kdy tímto oběti vzniká právo být vyslechnuta osobou stejného či opačného pohlaví. Pokud takový požadavek vznáší zvlášť zranitelné oběť, je nutné mu vyhovět, pokud tomu nebrání jiné důležité důvody. Rovněž může zvlášť zranitelná oběť žádat o tlumočnicka stejného či opačného pohlaví.¹⁶ Dalším významným aspektem tohoto zákona je právo na poskytnutí peněžité pomoci oběti. Tato pomoc se poskytne za účelem překlenutí ztížené sociální situace, která oběti vznikla právě spáchaným trestným činem a slouží za účelem psychoterapií, nákladů na léčbu a na nápravu vzniklé nemajetkové újmy.¹⁷ Způsob poskytování peněžité pomoci ve smyslu tohoto zákona je ukotvena v § 28 tohoto zákona.

---

¹³ tamtéž

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů § 3 odst. 1

¹⁵ ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů § 3 odst. 2

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů, § 19 odst. 1, 2

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů, § 25 odst. 1

3 Typologie obětí trestných činů

Jak už mezi jednotlivými trestnými činy, tak i mezi jejich oběťmi existují zcela zásadní rozdíly, dle kterých lze oběti rozlišovat. Tyto typy však není lehké zobecnit a stanovit jakýsi vzor standardní oběti trestného činu. Oběti lze dělit do různých skupin, a to na základě několika různých ukazatelů, které mohou být například věk oběti, povolání oběti, její mentální vyspělost nebo například dle způsobu, jakým se oběť vyrovnává s traumatem. Dalším velmi častým dělením, je dělení dle míry zavinění oběti, anebo dle druhu spáchaného trestného činu. Již kolem roku 1948 popsal kriminolog H. von Hentig oběti, které mají dle jeho studie vysoký předpoklad viktimmnosti a tyto oběti následně rozdělil do třech skupin. Jedná se o skupinu depresivních obětí, skupinu chtivých obětí a jako poslední je skupina lehkomyšlných obětí.¹⁸ Depresivní oběti bývají dle Hentiga nejčastější obětí trestného činu, neboť jsou pro pachatele snadným cílem a bývají neopatrné. Chtivé oběti se zpravidla nechají nachytat na vidinu snadného zisku, která však bývá nepravá. Jejich touha po tomto zisku snižuje jejich míru opatrnosti a zdravého uvažování. Lehkomyslné oběti bývají dle Hentiga snadnou obětí sériových vrahů, neboť na ně vůbec, či ve velmi omezené míře doléhá stres a nemají nijak zvlášť vybudovaný smysl pro zodpovědnost. Do této skupiny se můžou řadit adolescenti, nebo například prostitutky a prostitutky.

Další vědec, který se pokusil roztrždit oběti trestných činů do skupin, byl Mendelson, který takto učinil roku 1956, kdy tento oběti dělil dle jejich podílu viny na prodělaném trestném činu. Oběti dělil do šesti skupin, a to:

- Úplně nevinná oběť
- Oběť s malým podílem viny
- Oběť stejně vinná jako pachatel
- Oběť s větším podílem viny než pachatel
- Oběť podstatně více vinná než pachatel
- Předstírající oběť¹⁹

Česká kriminologie vychází spíše z třídění polského kriminologa Brunona Holysta, který roku 1964 začal třídít oběti pouze do dvou skupin, a to na oběti, které si vlastní viktimizaci zavinily a na oběti, které si vlastní viktimizaci nezavinily. Oběti zahrnuté v první skupině si svou viktimizaci mohly zavinit samy, ať už například

---

¹⁸ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str. 28

¹⁹ tamtéž

provokováním pachatele, či svou příslušností v určité společenské negativně vnímané skupině. Do druhé skupiny zařazujeme oběti, které si svou viktimizaci nezpůsobily ani individuálně (například krádež zabezpečeného majetku), ale ani svou příslušností ve skupině, která je společensky vnímaná pozitivně. Do této skupiny lze zařadit například policisty, či dobrovolníky sociálně podpůrných skupin.²⁰

Výše zmíněná dělení jsou utvořena na základě rizikovosti oběti a na její vině na spáchaném trestném činu. První osobou, která oběti rozdělila dle jejich zodpovědnosti, byl kriminolog Schafer. Tento zastával názor, že spáchání trestného činu je jev sociální, a nikoliv individuální, a proto zavedl pojem tzv. funkční zodpovědnosti, dle které se má každý člověk tak, aby svým jednáním nepodněcoval své okolí k násilí a má předcházet možným krizovým situacím. Dle této myšlenky rozdělil oběti do sedmi skupin a ty jsou následující:

- Nesouvisející oběti – byly zvolené jakožto náhodný cíl
- Provokující oběti – pachatel spácháním trestného činu reagoval na jejich chování
- Ukvapené oběti – nacházejí se ve špatný čas na nebezpečném místě, jsou nevhodně oblečeny, dělají či vyjadřují rizikové věci
- Biologicky slabé oběti – nenesou za svou viktimizaci odpovědnost; oběti se staly kvůli svému věku, pohlaví, handicapu či barvě kůže
- Sociálně slabé oběti – nenesou odpovědnost, jsou vnímané jako snadný cíl, neboť nejsou plně integrované do společnosti, či stojí na jejím okraji
- Sebeviktimizované oběti – nesou plnou zodpovědnost, protože se pohybují v rizikovém prostředí, angažují se v kriminogenních faktorech (prostituce, drogy, gambling)
- Politické oběti – nenesou odpovědnost za svou viktimizaci, pouze stojí na opačné straně, než je ta aktuálně vládnoucí – tzv. nepohodlní lidé²¹

Tato zmíněná dělení se můžou zdát do jisté míry kontroverzní, neboť braly v potaz pouze odpovědnost a rizikové chování oběti, však zcela opomíjela na další ukazatele, jako například reakce a míra poškození oběti. V naší společnosti se můžeme setkat například s dělením soudní znalkyně a psychologičky, doc. PhDr. Ludmily Čírtkové, CSc., Dr. h. c.,

---

²⁰ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str. 29

²¹ tamtéž

kteřá oběti začala dělit dle jejich reakce na prodělaný trestný čin, a to na oběti s expresivní a kontrolovanou reakcí a na oběti pasivní, odevzdanou a oběť aktivní.²²

Poslední dělení obětí, které bude v této práci zmíněno, vyvstalo díky úzké spolupřáci Policie ČR a neziskové organizace Bílý kruh bezpečí, o.s., která napomáhá obětem trestných činů, jako jsou znásilnění, pohlavní zneužití, ale také pomáhá obětem domácího násilí, které není v českém právním systému vedené jako samostatný trestný čin či přestupek. Bílý kruh bezpečí, o.s. napomáhá hlavně primárním obětem trestných činů, avšak ve výjimečných případech může být nápomocný i pozůstalým. Dělení vzniklé touto spolupřací je založeno na důležitosti a akutnosti podání psychologické pomoci oběti. První skupina je nazvána zlomené oběti.

Do skupiny zlomených obětí patří hlavně pozůstalí po obětech úmyslných násilných trestných činů, oběti vraždy ve stádiu pokusu či zabití ve stádiu pokusu, oběti, jimž byla úmyslným trestným činem způsobena těžká újma na zdraví a dále oběti mravnostních trestných činů. Oběti mravnostních trestných činů mívají zpravidla jistou přednost při přidělení psychologické pomoci, neboť velmi často vlivem prožitého otřesu oběti odmítají odbornou pomoc vyhledat.²³

Zranitelné oběti jsou druhou skupinou tohoto dělení. Do této se zařazují děti, senioři a lidé s handicapem, které se staly obětí úmyslného trestného činu. Dále sem lze zařadit rodinné příslušníky pohřešovaných osob, hlavně děti a osoby, jimž je aktuálně poskytnutá krátkodobá ochrana. Tato skupina je vlivem trestného činu výrazně riziková, avšak po poskytnutí prvotní krizové intervence, která bývá často provedena vyškolenými příslušníky policie, jsou výše zmínění odkázáni spíše na vlastní iniciativu při hledání další psychologické pomoci.²⁴

---

²² ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forezní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 114

²³ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str. 30

²⁴ tamtéž

4 Viktimizace

Jak již název napovídá, viktimizace je pojem týkající se čistě oběti trestného činu. Jedná se o pojem užívaný hlavně ve forenzní psychologii, kriminologii a trestním právu. Pojem viktimizace znamená jakýsi proces, při kterém dochází k tomu, že se z člověka stává oběť trestného činu. Tento proces nezačíná a nekončí prostým spácháním daného trestného činu, jak by se mohlo na první pohled zdát, avšak může provázet oběť ještě dlouhou dobu po skutku.²⁵ Obecně řečeno viktimizace znamená silně stresující událost, která přichází neočekávaně, a tak je pro oběť nemožné se na ni připravit. Hlavními znaky viktimizace je dále skutečnost, že bývá pro oběť velmi obtížné se s ní racionálně vypořádat a je v podstatě nemožné, aby se jí oběť vlastním přičiněním vyhnula. Dle psychologických výzkumů právě samotným spácháním trestného činu a vznikem újmy teprve začíná psychická újma oběti, se kterou se poškozený může potýkat dlouhou dobu.²⁶ Viktimizaci dělíme dva hlavní druhy, a to na viktimizaci primární a sekundární.

4.1 Primární viktimizace

Viktimizaci primární se rozumí újma, která vzniká prakticky ihned při spáchání skutku. Velmi těžkou skutečností pro oběť je, že se na trestný čin nemůže nijak připravit. Primární viktimizace tedy vzniká nečekaně, nahodile a bývá pro oběť velmi šokující. Hovoříme tedy o době, kdy je oběť v těsném kontaktu s pachatelem trestného činu a páchání skutku aktuálně probíhá.²⁷ Z psychologického hlediska však pro oběť není primární viktimizace tak ničivá, jak by se na první pohled mohlo zdát. Daleko ničivější důsledky pro oběť trestného činu může představovat právě viktimizace sekundární.²⁸

4.2 Sekundární viktimizace

Viktimizaci sekundární se rozumí újma, která vzniká až po spáchání skutku, a to reakcí jak formálních institucí, tak i reakcí neformálního sociálního prostředí oběti, kam patří hlavně blízcí příbuzní. Sekundární viktimizace způsobená reakcí formálního okolí, kam se zahrnují především orgány činné v trestním řízení, média a neziskové organizace, spočívá hlavně v netaktním a necitlivém přístupu vyšetřujících policistů, nedostatečné poučení oběti v následném postupu vyšetřování, netaktním chování, traumatizujícím

---

²⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3, str. 203

²⁶ tamtéž, str. 120

²⁷ ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2, str. 13

²⁸ tamtéž

projednáváním případu před soudem, přílišná medializace a tomu podobné.²⁹ Sekundární viktimizace způsobená neformálními skupinami, kam se řadí hlavně blízké okolí oběti,³⁰ pramení hlavně z posuzování činu oběti, a to například zda skutku nemohla oběť sama zabránit, zda si neměla obléct méně vyzyvavý oděv, zda neměla zvolit jinou cestu než tu, kterou právě šla, anebo zda by neměla změnit okruh lidí, se kterými se stýká. Tyto reakce bývají pro oběť velice nedůstojné a ponižující.³¹ Bohužel nebývá výjimkou, že následky sekundární viktimizace bývají pro oběť mnohonásobně těžší než samotný skutek, a proto můžou vyústit dokonce až i k sebevraždě. A propos strach z reakce okolí oběti je rovněž jedním z nejčastějších důvodů, proč se oběť rozhodne spáchaný trestný čin neoznámít orgánům činným v trestním řízení.³² Psychologické zkoumání zmíněného fenoménu zavádí i pojem terciární viktimizace. Tímto se rozumí psychický stav oběti, která se i přes uzdravení a restauraci sociálních vztahů, není schopna vyrovnat s traumatickou záležitostí a pokračovat ve svém běžném způsobu života, který žila v době před spácháním trestného činu. Následkem je, že oběť zcela mění svůj životní styl i životní hodnoty a v mnoha případech již není vůbec schopná na svůj minulý život navázat.³³ Takový člověk trpí psychologickými problémy, jako jsou pocit viny a strachu, ztráta důvěry v sebe samého, až posttraumatická stresová porucha. Proces sekundární viktimizace bývá pro oběť velmi náročný, a proto není zvláštností, že se oběť rozmyšlí, zda učiní oznámení o spáchaném trestném činu, či ho dokonce ponechá v latenci. Existuje hned několik hlavních důvodů, proč se oběť rozhodne trestný čin neoznámít a řadíme mezi ně již zmíněný strach z reakce okolí, nedůvěra v orgány činné v trestném řízení, strach z reakce okolí, strach z medializace a strach z pachatele či strach, že pachatel nebude spravedlivě potrestán.³⁴

4.2.1 Primární a sekundární rány

V návaznosti na primární a sekundární viktimizaci se zavádí i pojem takzvané primární a sekundární rány. Tyto pojmy slouží k uchopení a pochopení psychologické podstaty primární a sekundární viktimizace a rozdílů mezi nimi. Jak napovídá již název,

---

²⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 117

³⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Policejní psychologie. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3, str. 203

³¹ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str. 73

³² tamtéž

³³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 117

³⁴ ROUBALOVÁ, Michaela a kol., Oběti kriminality – poznatky z viktimologické studie, 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019, ISBN 978-80-7338-174-5, str. 25

primární rány se týkají primární viktimizace a vznikají zcela logicky při ní. Tyto se dělí do třech základních skupin, a to na fyzickou, finanční a emocionální újmu.³⁵

Při fyzické újmě dochází k narušení tělesné integrity, ať už se jedná o lehké ublížení na zdraví, těžké ublížení na zdraví či až usmrcení. Při finanční újmě dochází ke škodě na majetku, na ušlém zisku, ale také se sem řadí prostředky vynaložené při rekonvalescenci a uzdravování. Emocionální újma není objektivně zachytitelná, neboť při této záležitosti hlavně na emoční odolnosti oběti a jejím celkovém emočním založení. Emocionální újma nebývá jednoznačná a u každého jedince se může projevat odlišně, kdy se jedná o příznaky jako je nespavost, plačtivost, úzkostné stavy, či porucha soustředění. Emocionální újma není vázaná vždy jen na újmu fyzickou a finanční a může se u obětí projevat samostatně, jako příklad lze použít loupež finanční hotovosti pod pohrůžkou násilí na bankovní pobočce. V tomto případě vyvázne zaměstnanec bez fyzické i finanční újmy, přesto se může s újmou emocionální potýkat po velmi dlouhou dobu.³⁶

Sekundární rány se již nedělí do žádného materiálního či fyzického rázu, neboť se jedná o újmu výlučně psychického rázu. Nejčastěji bývá uvedeno, že do sekundárních ran spadá třetice pocitů, kdy se jedná o pocit nespravedlnosti, pocit nedůstojnosti a pocit izolace.³⁷

Pocit nespravedlnosti se u oběti projevuje v době vyšetřování skutku orgány činnými v trestním řízení. Tkví v tom, že oběť zcela správně nerozumí tomu, co ve vyšetřování právě probíhá nebo nebyla o postupu řádně poučena, chybí jí důležité informace o trestním řízení, nebo dochází k opoždění či odložení soudního jednání. Dále sem patří i skutečnost, že může být pachatel stíhán na svobodě, či je pouze podmínečně odsouzen. Toto vede k pocitu, že je oběti ukřivděno, celý proces není spravedlivý a oběť se nemusí cítit ve svém běžném způsobu života bezpečně.³⁸

Pocit nedůstojnosti pramení hlavně z necitlivého přístupu orgánů činných v trestním řízení nebo netaktního přístupu senzacechtivých masových médií. Dále důležitým faktorem je reakce blízkého okolí, které se může snažit hledat podíl viny

---

³⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 117

³⁶ tamtéž

³⁷ ROUBALOVÁ, Michaela a kol., Oběti kriminality – poznatky z viktimologické studie, 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019, ISBN 978-80-7338-174-5, str. 29

³⁸ ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2, str. 20

i na oběti, a to hlavně nevyžádanými radami, např. že měla být oběť opatrnější nebo žít méně výrazným a nápadným způsobem života.³⁹

Pocit izolace navazuje na mýtus podílu viny samotné oběti na spáchaném trestném činu. Po spáchání trestného činu se oběti zpravidla mění vztahy jak na pracovišti, tak v místě svého bydliště, ale i v jejím blízkém okolí. Velmi často dochází ke změně chování k člověku, který se stal obětí trestného činu. Projevuje se oslábnutím kontaktu nebo ztrátou přirozenosti v chování. Lidé mají tendence se oběti trestného činu spíše vyhýbat. Důvodem může být obava, jelikož neví, jak s obětí správně komunikovat, ale i již zmíněný předsudek o podílu viny. Oběť na tyto změny reaguje velmi citlivě a začínají se projevovat pocity izolace a samoty.⁴⁰

Veškeré výše uvedené znaky způsobují, že se u oběti projevuje tzv. krize, která je velmi podobná situacím, kdy se nejedná pouze o oběť trestného činu, ale třeba o pozůstalého po tragické dopravní nehodě, svědka jiné traumatické události nebo osobu, která přišla o majetek při živelní pohromě. Všechny tyto události přímo ohrožují jádro osobnosti a u prožívání těchto událostí se setkáváme velmi často s již zmíněnou emocionální újmou.⁴¹ V souvislosti s tímto je některými psychology zaveden pojem tzv. neviditelné rány. Do jejich výčtu zařazujeme hlavně následující skutečnosti:

Pocit stigmatizace či zneuctění, který se projevuje tím, že se oběti svět protiví a oběť může dokonce ztratit své přesvědčení o tom, že do dnešního světa zapadá, a že je s ní vše v pořádku.

Ztráta důvěry bývá vyvolána prožitkem kriminálního útoku. Člověk, který se nestal obětí trestného činu, žije v přesvědčení, že je svět relativně bezpečné a předvídatelné místo. Znakem každého relativně duševně vyrovnaného člověka je, že dokáže do určité míry důvěřovat sobě, ale i svému okolí. Vlivem spáchání trestného činu dochází k úplnému narušení těchto hodnot. Najednou se oběti svět zdá zcela nepředvídatelný a oběť se cítí být bezbranná.⁴²

Ztráta pocitu kontroly je posledním znakem neviditelných ran. Dochází při něm k narušení pocitu, že člověk dokáže kontrolovat většinu svých životních situací a svými

---

³⁹ tamtéž

⁴⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 119

⁴¹ ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol., Krize a krizová intervence, 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2017, ISBN 978-80-247-5327-0, str. 12

⁴² ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 120

vlastními skutky se dokáže potýkat s náročnými situacemi. Oběť o tyto jistoty zpravidla přichází a ztrácí tak pocit své vlastní autonomie.⁴³

4.2.2 Prožívání újmy

Přestože každá oběť se se svou újmou vypořádává po svém a prožívá danou situaci jinak, lze prožívání újmy uchopit širším rámcem, který zahrnuje obecné znaky, jimiž si prochází každá oběť. Jedná se o fázi nárazu, hojení a zhojení.

Fáze nárazu/šoku nastává ihned po kriminálním útoku. Osoba je zaskočena neočekávanou kritickou událostí, jejíž dynamika odpovídá stresovým reakcím. Prvotní reakci lze popsat jako tzv. ztuhnutí, které je následně vystřídáno dezorganizací psychiky, kde se může objevit zejména popření („Toto se nestalo, je to jen sen, za chvíli se probudím. Toto není realita“), ale i regrese, ve které poškozený projevuje znaky odpovídající výrazně nižšímu věku.⁴⁴ Celková psychická dezorganizace je projevena neschopností se smysluplně vyjadřovat a racionálně smýšlet. Obvyklé jsou také poruchy paměti, hlavně co se týká vybavování. Délka těchto reakcí se liší s každým člověkem. Nejdéle akutní krizová reakce může trvat i až 36 hodin od spouštěcí události. Ve fázi šoku se s obětí nejčastěji setkávají policisté či vyšetřující kriminalista. Z důvodu nízké úrovně proškolení příslušníků v oboru krizové komunikace a krizové intervence, může docházet k prvním projevům sekundární viktimizace. Ve fázi šoku dochází u obětí zpravidla pouze ke dvěma vzorcům chování, a to k expresivnímu a naopak kontrolovanému. Oba vzorce chování mají stejnou váhu a značí vážné otřesení oběti. Při expresivním chování jsou ventilovány veškeré emoce navenek. Ať už se jedná o strach, vztek, ale i o protichůdné, pozitivní emoce. Při projevu kontrolovaného chování oběť působí strnule a chladně. Laik by se mohl dokonce domnívat, že se daný skutek oběti nedotkl, či jej nevnímá nijak silně negativně.⁴⁵

Fáze hojení nastává ve chvíli, kdy se oběť začíná se situací vyrovnávat a začíná ji přijímat. Zpracovávané trauma začíná oběť pomalu začleňovat do minulosti svého života. V této fázi se v oběti střídají dva protichůdné postoje. První je ten, že oběť o svém traumatu mluví, projevuje strach, zlobu či pocit viny a otevřeně svými silnými emocemi konfrontuje své blízké okolí. Druhý postoj je zcela opačný, a to ten, že oběť odmítá o prodělaném traumatu mluvit, nedává najevo žádné své pocity a uzavírá se sama do sebe.

---

⁴³ tamtéž

⁴⁴ ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2, str. 28

⁴⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 121

Postupem času se jedinec začíná s proběhlou situací smiřovat a začíná ji vnímat více racionálně, kdy racionalita postupně střídá pocit zoufalství a smutku. Ze začátku mívá tento pocit kratší trvání, kdy často dochází k dekompenzaci osobnosti a dostavuje se opět pláč a zoufalství. Tento stav může u spáchání závažného trestného činu trvat až jeden rok. Doba trvání je u každé osoby individuální.

Poslední fází je zhojení, ve které dochází ke konečnému zpracování prožitého traumatu a vzpomínky a něj ztrácejí svůj silný emocionální náboj. V této fázi si již oběť zvolila svůj individuální přístup a náhled na prodělané trauma. Podstatou fáze zhojení je psychická reorganizace oběti. To znamená, že člověk, který byl narušený, otřesený a dezintegrovaný se opětovně integruje do společnosti. V prožívání oběti již není traumatická situace hlavním aktérem a oběť již dokáže disponovat volnou emocionální energií, kterou dokáže investovat do nových zážitků a zkušeností. Přestože se oběť již dokáže odpoutat od prožitého traumatu, je důležité zmínit, že na prožitou situaci nedokáže zapomenout.⁴⁶ Již jsou známy jednotlivé kroky hojení, kterými si oběť prochází a s těmito je seznamováno blízké okolí oběti, aby následně dokázalo správně reagovat na jednotlivé etapy krize a následné hojení oběti.⁴⁷

V dnešní době jsou již známy poznatky k traumatu ze znásilnění, tzv. rapetrauma a k traumatu ze sexuálního zneužívání v dětství. Rapetrauma je forma posttraumatické stresové poruchy, která má své způsoby projevu, ke kterým odchází ve třech fázích. V první fázi může oběť trpět nespavostí, třasem nebo přehnanou potřebou hygieny, kdy má pocit, že ze sebe musí smýt stopy po pachateli. Druhá fáze rapetraumatu je podobná posttraumatické stresové poruše v její běžné formě. Symptomy mohou být bolesti hlavy, nespavost a velmi často je tato fáze doprovázena flashbaky do proběhlého skutku. Poslední fází tohoto traumatu je renormalizace, kdy se oběť vrací do běžného způsobu svého života.⁴⁸ Obecně nelze určit, jak dlouho každá fáze trvá a každá oběť si rapetraumatem prochází individuálně dlouhou dobu. Častým následkem obětí je změněné vnímání vlastního těla, sklon k závislostem a odcizení i od svého nejbližšího okolí.⁴⁹

---

⁴⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4, str. 123

⁴⁷ tamtéž

⁴⁸ PTÁČEK, Radek, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, ŽUKOV, Ilja, Rape trauma – klinické a forenzní souvislosti, Psychiatrie pro praxi, 2009, roč. 10, č. 6, ISBN 1212-6845, str. 268.

⁴⁹ RÖHR, Heinz-Peter, Zneužití: léčba následků sexuálního či emočního násilí, 1. vyd. Praha: Portál, 2014, ISBN 978-80-262-0590-6, str. 33-36, 40-41

5 Posttraumatická stresová porucha

Pokud se oběť nedokáže smířit s následky trestného činu, může u ní dojít k rozvoji takzvané posttraumatické stresové poruchy. Jedná se o nejzávažnější následek trestného činu, se kterým se musí oběť potýkat.⁵⁰ Posttraumatická stresová porucha sebou nese symptomy jako je nespavost, podrážděnost, flashbacky zpět do traumatické události, noční můry, či projevy agrese a zlosti. Výjimkou také není intenzivní střídání nálad, kdy dochází k poměrně rychlým přechodům od záchvatů pláče k záchvatům smíchu a naopak. Takové změny u pacientů jsou vysvětlovány jako narušená regulace neuropřenašečů noradrenalinu a serotoninu.⁵¹ Není zcela jednoznačné, kdy dochází k projevu této poruchy. V některých případech může být nástup v podstatě okamžitý, zatímco jindy lze hovořit o rozvoji posttraumatické stresové poruchy až do půl roku po prodělení traumatu.⁵² Posttraumatická stresová porucha se nemusí projevovat pouze u osob přímo zasažených trestným činem, jak by se mohlo na první pohled zdát. K jejímu rozvoji může dojít i u svědků trestného činu, jako například svědka přepadení bankovní pobočky, ale může k němu dojít i u pomáhajících profesí, například u bojujících vojáků, či složek IZS zasahujících na mimořádné události. Zjednodušeně řešeno, o posttraumatické stresové poruše hovoříme jako o důsledku extrémního stresového prožitku přesahujícího běžnou lidskou zkušenost.⁵³

Začátek výzkumu posttraumatické stresové poruchy je datován k roku 1879, a to do USA, kde došlo ve velmi krátkém časovém horizontu k několika železničním nehodám s katastrofálními následky. Přeživší oběti a svědci vykazovali stejné symptomy, jako je nespavost, deprese, náladovost, noční můry a další symptomy výrazně ovlivňující jejich běžný způsob života.⁵⁴ Dalším milníkem byly první a druhá světová válka, kdy obdobné symptomy vykazovali bojující vojáci. Nejprve byly veškeré příznaky považovány za pouhou bojovou únavu, ale později bylo zjištěno, že stejné příznaky vykazují i lidé, kteří nebojují, jako jsou lidé v koncentračních táborech či oběti katastrof. Další období, kdy začala společnost již zmíněné symptomy zkoumat, byla v krátké době po válce ve Vietnamu (probíhající v letech 1955–1975). Lidé, kteří se z války navrátili, nebyli schopni navázat na svůj předchozí život, nebyli schopni delší dobu setrvat ve svých

---

⁵⁰ BOUKALOVÁ, GILLERNOVÁ a kol., Kapitoly z forenzní psychologie, 1. vyd. Praha, nakladatelství Karolinum, 2020, ISBN 978-80-246-4461-5, str. 140

⁵¹ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str. 109

⁵² tamtéž, str. 107

⁵³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Kriminální psychologie, 1. vyd. Praha, EUROUNION, s. r. o., 1998, ISBN 80-85858-70-3, str. 118

⁵⁴ tamtéž

občanských zaměstnáních. Vědci tedy začali zkoumat otázku, proč i po době několika let začínají váleční veteráni trpět zvláštními problémy (již výše zmíněné symptomy). Tato nemoc byla tedy americkými vědci nazvána jako tzv. postvietnamský syndrom a došlo k jeho zařazení do klasifikace nemocí. Později ale bylo zjištěno, že stejné symptomy jeví také oběti katastrof a trestných činů. Proto došlo k přejmenování postvietnamského syndromu na již dnešní název, posttraumatická stresová porucha, která se svou klasifikací řadí mezi onemocnění psychiatrická.⁵⁵

5.1 Traumatická událost

Jak již víme z předchozí kapitoly, vzniku posttraumatické stresové poruchy předchází nějaká silně stresující zkušenost, se kterou se daný jedinec ještě v průběhu svého života nesetkal. Spouštěčem však nemůže být jakákoliv stresující událost, musí se však jednat o situaci velmi specifickou. A toto specifikum lze určit dvěma body. Jedná se o ohrožení lidské integrity či života a druhé specifikum je událost výrazně přesahující běžnou lidskou zkušenost.⁵⁶

První znak, tedy nebezpečnost situace znamená je stanovisko celkem jasné. Značí to situaci, ve které hrozí zúčastněným osobám poškození zdraví, či dokonce ztráta života. Při tomto ani není rozhodující, zda se osoba postižená posttraumatickou stresovou poruchou dané nebezpečné situace sama přímo účastnila, či byla situací pouze svědkem. Dle psychologických výzkumů dokonce pouzí svědci vykazovali častěji symptomy posttraumatické stresové poruchy než přímo ohrožené osoby. Například při tragické dopravní nehodě je méně pravděpodobné, že znaky posttraumatické stresové poruchy bude vykazovat člověk, který byl při této nehodě vážně zraněn než pouhý svědek, či člověk, který vyvázl bez zranění.⁵⁷ Daná spouštějící traumatická situace je dle psychologie také nazývána jako krize. Jelikož tato krize přichází do života jedince velmi nečekaně a nemůže se na ni člověk nijak připravit, bortí tímto dvě základní iluze, se kterými člověk žije. Jedná se o:

- iluzi omnipotence, která naprosto bortí iluzi, že člověk svým vlastním počínáním a svými vlastními rozhodnutími ovlivňuje průběh událostí odehrávajících se v jeho životě. S tímto souvisí i iluze, že každou situaci může člověk vyřešit pouze svým vlastním jednáním. Dochází k likvidaci

---

⁵⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 3. upravené vyd. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, ISBN 978-80-7380-461-9, str. 114

⁵⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Kriminální psychologie, 1. vyd. Praha, EUROUNION, s. r. o., 1998, ISBN 80-85858-70-3, str. 120-121

⁵⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 3. upravené vyd. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, ISBN 978-80-7380-461-9, str. 115

přesvědčení, že pokud si člověk počíná rozumně a zodpovědně, nehrozí, že by se mu přihodilo něco zlého.⁵⁸

- iluzi důvěry v druhé, kdy vlivem kritické události dochází k narušení iluze, že svět je poměrně bezpečné a spravedlivé místo a věci mají svůj daný řád, dle kterého fungují a lze důvěřovat ostatním lidem v otázce vlastní tělesné integrity a života. Důsledkem narušení této iluze dochází k nedůvěřivosti k ostatním lidem a neschopnosti předvídat budoucí události, neboť se svět nyní zdá iracionální a nepředvídatelný.⁵⁹

U bezpečnostních složek byl navíc psychology zaveden termín „post-shooting trauma“, který značí posttraumatickou stresovou poruchu spuštěnou aktivním střelcem, který užil střelné zbraně proti ostatním osobám.⁶⁰

5.2 Pomoc osobám v krizi

Osoby, které si prošly obdobnou krizí, či se staly oběťmi trestného činu mají at' už ze zákona, či jen z lidského hlediska nárok na určitou formu pomoci. At' se jedná o pomoc právní, psychologickou, či materiální. Oběti trestných činů nejsou odkázány pouze na pomoc neziskových organizací, však na ně pamatuje i český právní řád, a to se zákonem číslo 45/2013 Sb., O obětech trestných činů. Tento zákon stanoví práva oběti trestných činů, jako jsou například právo na informace, právo na peněžitou pomoc poskytovanou státem, právo na ochranu soukromí, ale také právo na ochranu před sekundární viktimizací způsobenou orgány činnými v trestním řízení.⁶¹ Dále se pomoci obětem trestných činů, či osobám potýkajícím se s krizí nabízí pomoc řada neziskových organizací. Mezi nejznámější patří zejména Bílý kruh bezpečí. Tato nezisková organizace nabízí hlavně psychologickou pomoc, ale také pomoc právní. Bílý kruh bezpečí je rovněž zřizovatelem linky bezpečí, kontaktní na telefonním čísle 116 006, které fungují v nepřetržitém režimu pro oběti domácího násilí a trestných činů. Bílý kruh bezpečí je navíc dostupný celkem na devíti pobočkách po celé České republice.⁶² Dalšími osobami pomáhajícími v krizi jsou takzvaní krizoví intervenenti, kteří pracují jak pod neziskovými organizacemi, tak jako příslušníci služebního poměru Policie České republiky. Tito

---

⁵⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 3. upravené vyd. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, ISBN 978-80-7380-461-9, str. 116

⁵⁹ tamtéž

⁶⁰ tamtéž, str. 117

⁶¹ ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol., Krize a krizová intervence, 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2017, ISBN 978-80-247-5327-0, str. 232-233

⁶² BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ – úvodní stránka. Online. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/> (citováno 07.01.2026)

interventi jsou školeni na podání psychologické pomoci, a proto mohou být vyžádáni na místo události, kde se věnují jak obětem, svědkům, tak například i pozůstalým. Ve velmi závažných a psychicky náročných situacích je možnost si na místo vyžádat i psychologa Krajského ředitelství policie, namísto krizového intervenanta. Krizová intervence bývá zpravidla prováděna jakožto jedno terapeutické setkání, které má osobě v krizi prvotně pomoci a následně se má obrátit na civilní psychologickou pomoc, však v některých případech může dojít k vícečetnému setkání intervenanta s klientem.⁶³ Cílem krizové intervence je poskytnout klientovi pocit bezpečí, emocionální podporu, najít v něm snahu řešit a překonat svou krizi, ze sobě dostupných prostředků, ale také mu dodat naději. Kvalitně odvedená práce krizového intervenanta může výrazně snížit nebo dokonce úplně zredukovat pravděpodobnost terciální viktimizace nebo posttraumatické stresové poruchy.⁶⁴

---

⁶³ ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol., *Krize a krizová intervence*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2017, ISBN 978-80-247-5327-0, str. 44

⁶⁴ tamtéž, str. 46

6 Mýty o obětech trestných činů

Přestože již nemalé množství vědců, psychologů a kriminologů rozdělilo oběti trestných činů do několika skupin, ať už dle jejich podílu viny či jejich zodpovědnosti, nejsou toto jediné skupiny, kam jsou oběti zahrnovány. Další dělení vychází spíše z jejich nevědeckého okolí a jsou nazývány tzv. laickou viktomologií. Vedle sekundární viktimizace se oběti musejí ještě podílet navíc s mýty, které jsou výsledkem chyb sociálního vnímání. Ačkoliv se může jednat o oběť s nulovým podílem viny, okolí přesto může být plné předsudků. Oběti trestných činů se potýkají nejčastěji se stejnými předsudky. Tyto lze obecně rozdělit na dvě skupiny, a to na mýty o obětech trestných činů a na mýty o obětech znásilnění.⁶⁵ Navzdory tomu, že se tyto mýty mohou zdát nepodstatné, mohou na oběť velmi silně působit a prohlubovat tak sekundární viktimizaci, proti níž se snaží jak právní rámec České republiky, tak jednotlivé neziskové společnosti, bojovat.⁶⁶

6.1 Obecné mýty o obětech trestných činů

Jako první mýtus o obětech trestných činů lze zmínit mýtus o pomstychtivosti obětí.⁶⁷ Tento mýtus pojednává o tom, že po spáchání trestného činu je oběť plna vzteku a pomstychtivosti, a tak se chce pachateli pomstít a chce mu způsobit obdobnou bolest, která byla způsobena jí. Tento mýtus je však zcela mylný, neboť oběť je po spáchání trestného činu velmi křehká, a naopak prožívá silný pocit, že se její pocit bezpečí kompletně zborčil. Oběť je bojácná a má strach, že se s pachatelem setká, dokonce může mít i strach vídat se s lidmi.⁶⁸

Dalším příkladem je mýtus o neexistenci spravedlivého trestu pro pachatele. Tento mýtus souvisí s již zmíněným prvním mýtem. Tento mýtus vychází z myšlenky, že pro oběť není žádný trest pro pachatele dostatečně vysoký a myslí si, že ať už je pachatel potrestán jakkoliv, měl by být potrestán přísněji, neboť byla oběti způsobena taková újma, již výše trestu není adekvátní. Dle poznatků toto neodpovídá opravdovému smýšlení

---

⁶⁵ ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2, str. 40

⁶⁶ KALIBOVÁ, Klára, Stereotypní představy o „pravém znásilnění“ a důvěryhodnosti poškozené. In: KUTÁLKOVÁ, Petra, KOBOVÁ, Lúbia a kol. *Sexuální násilí: Proč se nikdo neptá?*, 1. vyd. Praha: In Iustitia, 2014, ISBN 978-80-905136-2-4, str. 68-70

⁶⁷ ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2, str. 40

⁶⁸ ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2, str. 40

oběti. Zájem oběti primárně tkví v narovnání újmy a nejlepší a nejrychlejší obnovu jejího původního stylu života, kdy tyto hodnoty nejsou spojené s výší trestu pachatele.⁶⁹

6.2 Mýty o obětech znásilnění

O obětech znásilnění koluje mnohem více mýtů než o obětech ostatních trestných činů. Znásilnění je závažný trestný čin, který zcela mění psychiku a hodnoty oběti. Přesto oběť musí čelit spoustě mýtů ze strany společnosti. Jedná se o mýty následující:

Mýtus: hlavním motivem je sexuální touha. Většina laické společnosti zastává názor, že pachatel oběť znásilní čistě z důvodu ukojení své sexuální touhy. Není tomu tak. Znásilnění bývá velmi často používáno jako nástroj způsobující bolest, ukazatel síly a prostředek ponížení oběti. Hlavním motivem znásilnění tedy nebývá fyzická touha, ale vztek, agrese či sadismus. Argument, že ve znásilnění jde čistě o sex, přímo podporuje šíření dalších mýtů a předsudků o obětech.⁷⁰

Dalším mýtem je mýtus o atraktivní oběti, který uvádí, že u mladých atraktivních žen je mnohem vyšší riziko znásilnění. Doopravdy se v tomto případě nejedná pouze o vzhled, ale také o to, že se jedná o ženy v produktivním věku, kdy tyto ženy navíc tráví spoustu času mimo domov a ve společnosti.⁷¹ Avšak žena v produktivním věku není dogma. Obětí znásilnění se může stát jak žena, tak i muž, jak dítě, tak senior a jak extrovert, tak introvert. Vzhled a celkové vlastnosti oběti nesouvisí nijak se spácháním znásilnění.

Dalším, ve společnosti silně zastávaným mýtem je ten, že pachatel je patologický jedinec. Tomuto není tak. Pachatelem znásilnění je velmi často osoba blízká. Tedy manžel, druh, kamarád, kolega nebo dokonce rodič.⁷² Přestože jsou zde zmíněny příklady čistě v mužském rodě, neznačí to fakt, že pachateli jsou pouze muži. Není tomu tak. Na tuto myšlenku navazuje další mýtus, že:

Násilníci jsou vždy muži. Že je žena pachatelem znásilnění je vzácné, avšak není to nemožné. Ženy můžou znásilnit jak muže, tak jiné ženy i děti. Není ani neproveditelné si vybrat fyzicky silnější oběť. V tomto případě bývá použito zbraní, či výhružek.⁷³

---

⁶⁹ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str.35

⁷⁰ CIPROVÁ, Kristýna a kol., Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění; sborník textů, 1. vyd., Gender Studies, o. p. s., 2010, ISBN: 978-80-86520-31-5, str. 10

⁷¹ VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8, str. 37

⁷² CIPROVÁ, Kristýna a kol., Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění; sborník textů, 1. vyd., Gender Studies, o. p. s., 2010, ISBN: 978-80-86520-31-5, str. 10

⁷³ CIPROVÁ, Kristýna a kol., Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění; sborník textů, 1. vyd., Gender Studies, o. p. s., 2010, ISBN: 978-80-86520-31-5, str. 11

V předchozím mýtu byl již zmíněn další mýtus, a to ten, že znásilňovány jsou pouze ženy a děti. Podíl obětí mužského pohlaví činí v celkovém součtu znásilněných asi sedm až deset procent. Velmi častý je mýtus, že pokud muž dosáhne erekce, a tudíž je styk možný, nejedná se o znásilnění, neboť oběť musela styk sama chtít. Ve znásilnění není sexuální orientace oběti nijak závazná. Pokud je muž znásilněn jiným mužem, nelze o oběti, ale dokonce ani o pachateli tvrdit, že je homosexuál.⁷⁴

---

⁷⁴ CIPROVÁ, Kristýna a kol., Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění; sborník textů, 1. vyd., Gender Studies, o. p. s., 2010, ISBN: 978-80-86520-31-5, str. 11

7 Metodika praktické části

Cíl praktické části bakalářské práce setrvává ve dvou úrovních. Prvním cílem bylo zjistit, jaké má široká veřejnost povědomí o mýtech o obětech sexuálně motivovaných trestných činů a cílem druhým bylo zjistit, jaké mají sloužící policisté zkušenosti s oznámením právě těchto trestných činů a jak bylo s oznamovateli či oběťmi zacházeno.

Praktická část je zaměřena na potvrzení či vyvrácení hypotéz, které jsou uvedeny v úvodu této bakalářské práce. Bakalářská práce se skládá z dotazníkového šetření týkajícího se mýtů o obětech trestných činů a dále ze strukturovaných rozhovorů se sloužícími policisty, kde jsou tito dotazováni na téma oznámení mravnostních trestných činů a na komunikaci s oběťmi či oznamovateli.

Výsledky dotazníkového šetření byly vyhodnoceny a následně doplněny o rozhovory se sloužícími policisty, kdy by tyto výsledky měly předkládat ucelený pohled na problematiku nahlížení na oběti sexuálně motivovaných trestných činů.

7.1 Použitá metoda sběru dat a průběh

Dotazníky byly účelně šířeny mezi širokou veřejností, a to prostřednictvím platformy survio.cz. Cílem bylo získat pohled na mýty o obětech sexuálně motivovaných trestných činů od různých skupin lidí, bez ohledu na věk, vzdělání, pohlaví či zaměstnání. Výsledkem je průzkumné šetření napříč celospolečenským spektrem. Zároveň tato forma dotazníkového šetření poskytuje respondentům úplnou anonymitu, což minimalizuje zkreslování odpovědí ze strany respondenta. Autorka se v dotazníkovém šetření dotazovala na věk, pohlaví a vzdělání respondenta. Další otázky byly zaměřeny čistě na otázky mýtů o obětech sexuálně motivovaných trestných činů a všechny otázky nabízely možnost odpovědi pouze ANO/NE. Zařazení odpovědi NEVÍM by mohlo snižovat výpovědní hodnotu dotazníku, proto tato možnost nebyla vůbec zařazena. Dotazník byl dostupný ode dne 02.03.2026 do dne 20.03.2026. Dotazník úspěšně dokončilo celkem 146 respondentů. Dotazník byl na platformě pojmenován jako Oběti sexuálních trestných činů. Dotazník si celkem otevřelo 397 osob, avšak jej vyplnilo jen 146 z nich. Celkem tedy 251 lidí se dotazníku po jeho otevření nezúčastnilo, což znamená, že celková úspěšnost vyplnění dotazníku je jen 36,8 %.

Pro rozhovory byli účelně autorkou vybráni policisté z různých útvarů a s různě dlouhou dobou výkonu služby, a to v Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém kraji

a policista sloužící na celostátním útvaru v Praze. Tímto vzorkem lze vytvořit ucelený pohled na práci s oběťmi mravnostních trestných činů v rámci západních Čech a části severních Čech, což nepovede ke zkreslení údajů. Rozhovory byly realizovány formou osobního kontaktu, a to hlavně z důvodu pozorování reakcí respondenta a limitace dlouhého přemýšlení nad odpovědí, či jejím košatým formulováním, jak by tomu mohlo být písemnou formou.

7.2 Stanovení hypotéz dotazníkového šetření

Pro účely dotazníkového šetření této bakalářské práce byly autorkou stanoveny následující hypotézy:

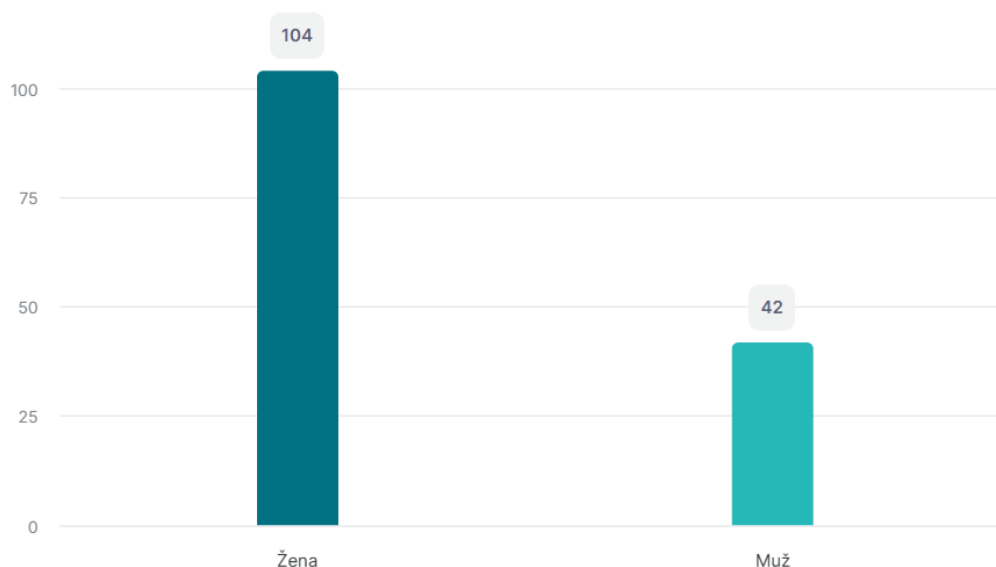
- 1) Většina lidí stále věří mýtům týkajících se obětí sexuálních trestných činů.
- 2) Věkovou skupinou nejméně ovlivněnou mýty o obětech sexuálních trestných činů, je skupina 20-39 let.

7.3 Otázky dotazníku

Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf č. 1

1. Jaké je vaše pohlaví?

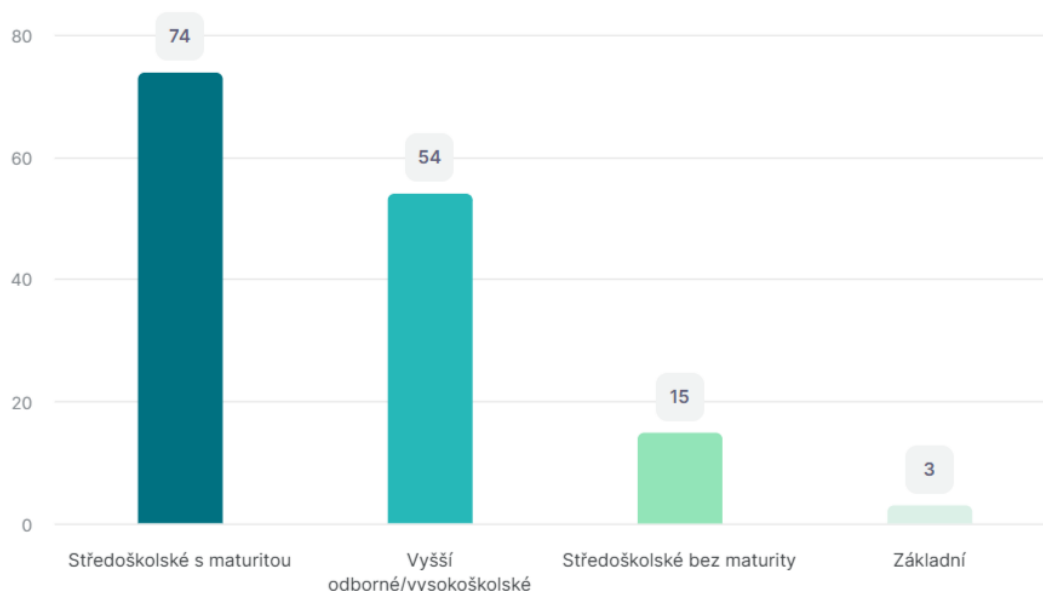
zdroj: vlastní šetření

Touto otázkou bylo zjišťováno pohlaví jednotlivých respondentů, kdy touto otázkou bylo zjištěno, že se dotazníku účastnilo celkem 104 žen a 42 mužů. V procentuálním zastoupení ženy činí celkem 71,2 % respondentů a muži 28,8 % respondentů. Výsledek ukazuje, že se dotazníku účastnilo nepoměrně více žen. Z tohoto důvodu je pro ucelenější obraz vhodné posuzovat výsledky následujících otázek v procentech, a nikoliv v celých číslech.

Otázka č. 2: Jaké je Vaše vzdělání?

Graf č. 2:

2. Jaké je Vaše vzdělání?

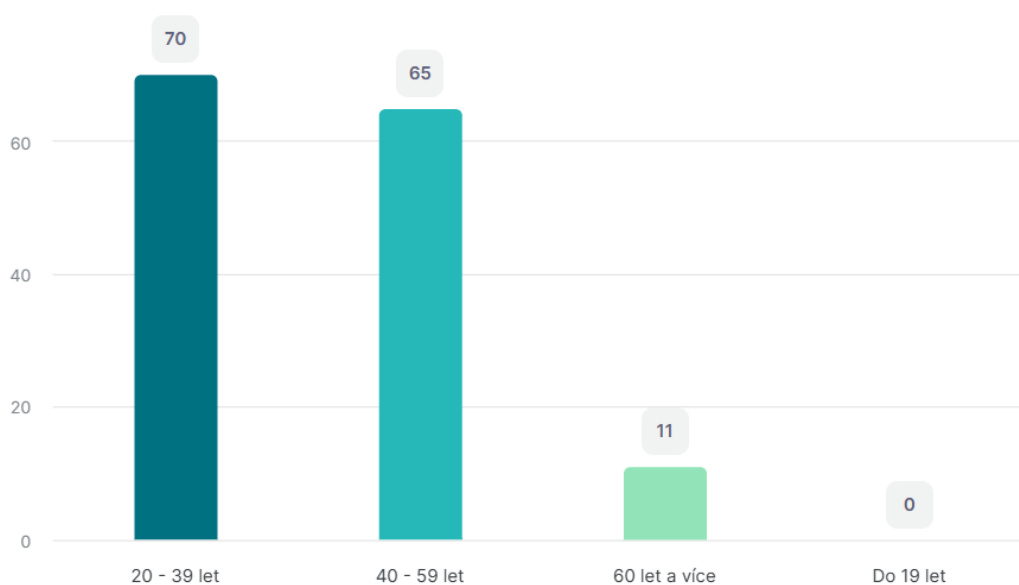
zdroj: vlastní šetření

Tato otázka se zaměřovala na nejvyšší dosažené vzdělání respondentů, kdy na danou otázku odpověděli všichni dotazovaní. Nejčetněji zastoupena je skupina respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou, kdy je těchto celkem 74. Co se týká procentuálního zastoupení, jedná se o 50,7 % dotazovaných. Druhá nejčetněji zastoupená skupina je lidí s vyšším odborným či vysokoškolským vzděláním. Těchto se dotazníku účastnilo celkem 54, což v procentuálním zastoupení činí rovných 37 %. Dále se dotazníku účastnili respondenti se středoškolským vzděláním bez maturity, kdy těchto bylo celkem 15, což činí 10,3 % z celkového počtu respondentů. Nejmenší zastoupení mají respondenti se základním vzděláním, kdy dotazník vyplnili celkem 3 a podílejí se tak na celkovém dotazníku 2,1 %.

Otázka č. 3: Jaký je Váš věk?

Graf č. 3:

3. Jaký je Váš věk?

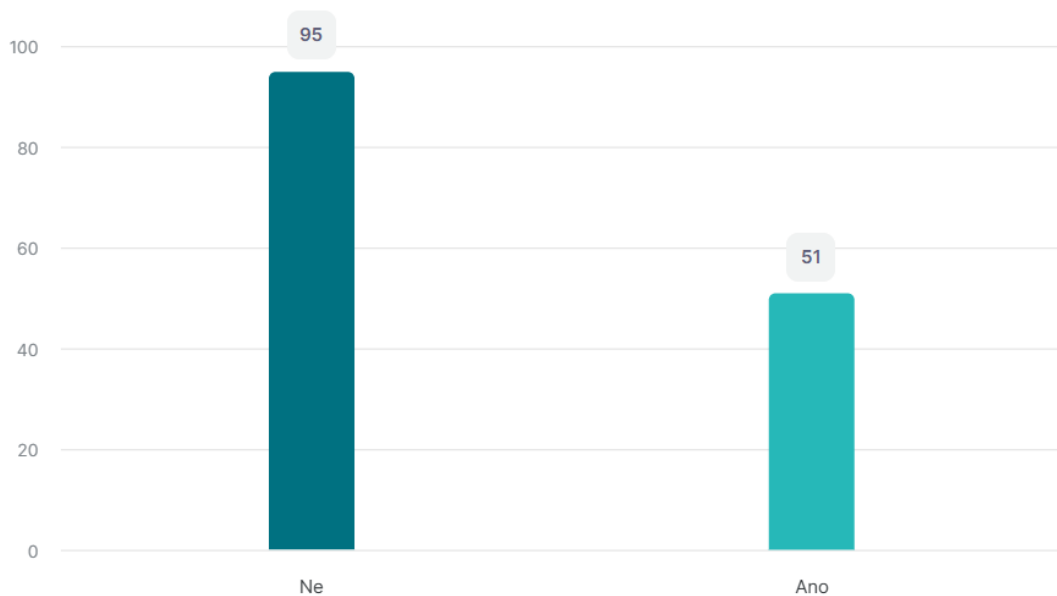
zdroj: vlastní šetření

Třetí otázka se zaměřuje na věk respondentů. Nejčetněji je zastoupena skupina respondentů ve věku 20–39 let. Těchto respondentů se dotazníku účastnilo celkem 70, což činí zastoupení 47,9 %. Druhou nejčetnější skupinou jsou lidé ve věku 40-59 let, kdy se těchto dotazníku účastnilo celkem 65, což činí 44,5 %. Lidí ve věku 60 let a více se účastnilo 11, přičemž tento podíl činí 7,5 % respondentů.

Otázka č. 4: **Myslíte si, že si některé ženy za znásilnění mohou samy?**

Graf č. 4:

4. Myslíte si, že si některé ženy za znásilnění mohou samy? (např. svým chováním či vyzývacím oděvem)

zdroj: vlastní šetření

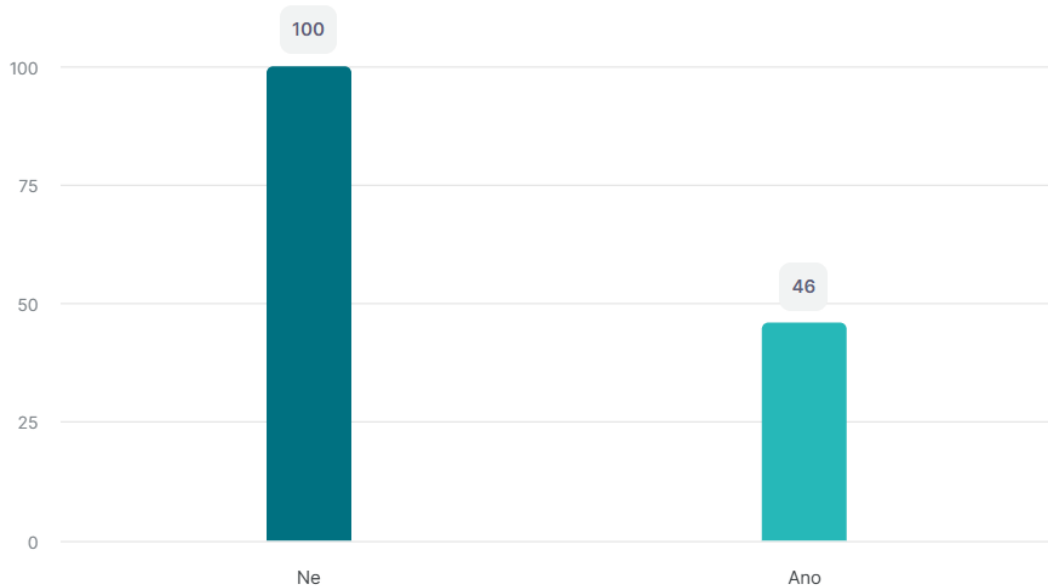
Otázka číslo 4 se již týká jednoho ze sexuálních mýtů. Tento mýtus poukazuje na to, že si někteří lidé mohou myslet, že si ženy mohou za znásilnění samy. Ať už svým nevhodným oděvem, vyzývacím chováním apod. Na tuto otázku odpovědělo celkem 95 lidí, tedy 65,1 % Ne a 51 lidí, tedy 34,9 % Ano. Z celkového počtu 104 žen odpovědělo Ne 81 z nich, což činí 77,9 % a Ano odpovědělo 24 žen, tedy 23,8 %. Z celkového počtu 42 mužů odpověď Ne zvolilo 15 z nich, což představuje 35,7 % mužských respondentů a odpověď ano zvolilo 27 mužů, kdy toto je podíl 64,3 %. Z hlediska vzdělání na tuto otázku odpovědělo z řad respondentů se středoškolským vzděláním, jich celkem 49 volilo odpověď Ne, což činí 66,2 % a odpověď Ano zvolilo 25 respondentů, což činí 33,8 %. Z respondentů s vysokoškolským či vyšším odborným vzděláním odpověď Ne zvolilo celkem 34 lidí, tedy 63 % a odpověď ano zvolilo 20 lidí, tedy 37 %. Z řad respondentů se středoškolským vzděláním bez maturity, 10 lidí, tedy 66,7 % volilo odpověď Ne a pět respondentů, tedy 33,3 % z nich volilo možnost ano. Z řad základně vzdělaných respondentů Ne zvolili dva, tedy 66,6 % a Ano zvolil jeden, tedy 33,3 %. Z hlediska věku respondentů odpověď Ne ve věkové skupině 20-39 let zvolilo 46 osob, tedy 65,7 %

a odpověď Ano zvolilo 24 osob, tedy 34,3 % z této věkové skupiny. Ve věkové skupině 40-59 let zvolilo odpověď Ne 42 osob, tedy 66,6 % a odpověď Ano zvolilo 23 osob, tedy 33,4 %. Ve věkové skupině 60 let a více, variantu Ne zvolilo 7 osob, což představuje 63,6 % a 4 osoby zvolily Ano, což představuje zastoupení 36,4 %.

Otázka č. 5: **Myslíte si, že znásilňované jsou hlavně mladé atraktivní ženy?**

Graf č. 5:

5. Myslíte si, že znásilňovány jsou hlavně mladé atraktivní ženy?

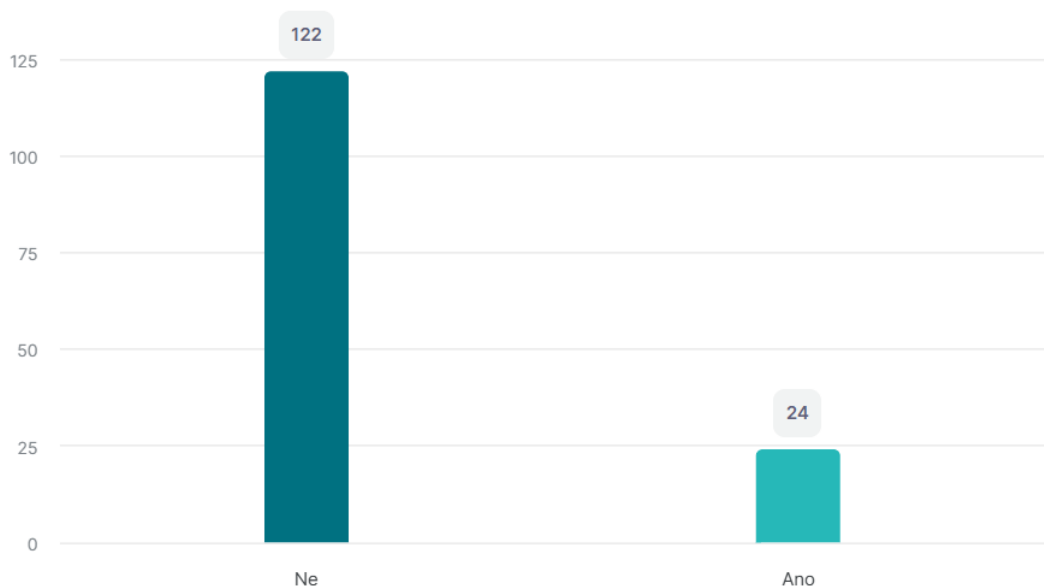
zdroj: vlastní šetření

Tato otázka se zajímá o názor respondentů na další z mýtů, který tvrdí, že znásilňovány jsou hlavně mladé atraktivní ženy. Na tuto odpověď odpovědělo Ne celkem 100 osob, tedy 68,5 % a Ano zvolilo 46 osob, což představuje 31,5 %. Z počtu 104 žen, jich variantu Ne zvolilo 89, což je z hlediska žen 85,6 % a Ano zvolilo 15 žen, tedy 14,4 %. Variantu Ne volilo v mužském zastoupení 11 respondentů, tedy 26,2 % a Ano volilo celkem 31 mužů, tedy 73,8 % z nich. Z hlediska vzdělání odpovědělo Ne 54 osob s maturitním vzděláním, což činí v této skupině 73 % a Ano zvolilo 20 osob, což činí 27 %. Ve skupině vysokoškolsky vzdělaných osob jich Ne zvolilo 36 z nich, tedy 66,7 % a Ano zvolilo 18 z nich, tedy 33,3 %. Z respondentů se středoškolským vzděláním bez maturity odpovědělo Ne 9 osob, což tvoří 60 % a Ano odpovědělo 6 z nich, což tvoří 40 % z této skupiny. Celkem 1 zaznělo Ne u osob se základním vzděláním, což tvoří 33,7 % a Ne zvolily dvě z nich, tedy 66,7 %. Co se týče věku, ve věkové skupině 20-39 let zvolilo odpověď Ne 45 osob, což činí 64,3 % a Ano zvolilo 25 oso, tedy 36,7 %. Ve skupině 40-59 let vybralo Ne 47 osob, tedy 72,3 % a Ano vybralo 18 z nich, tedy 27,7 % z nich. Ve věkové skupině 60 a více let Ne zvolilo 8 osob, tedy 72,3 % a Ano zvolily 3 osoby, což činí podíl 27,7 %.

Otázka č. 6: **Myslíte si, že muži nemohou být znásilněni?**

Graf č. 6:

6. Myslíte si, že muži nemohou být znásilněni?

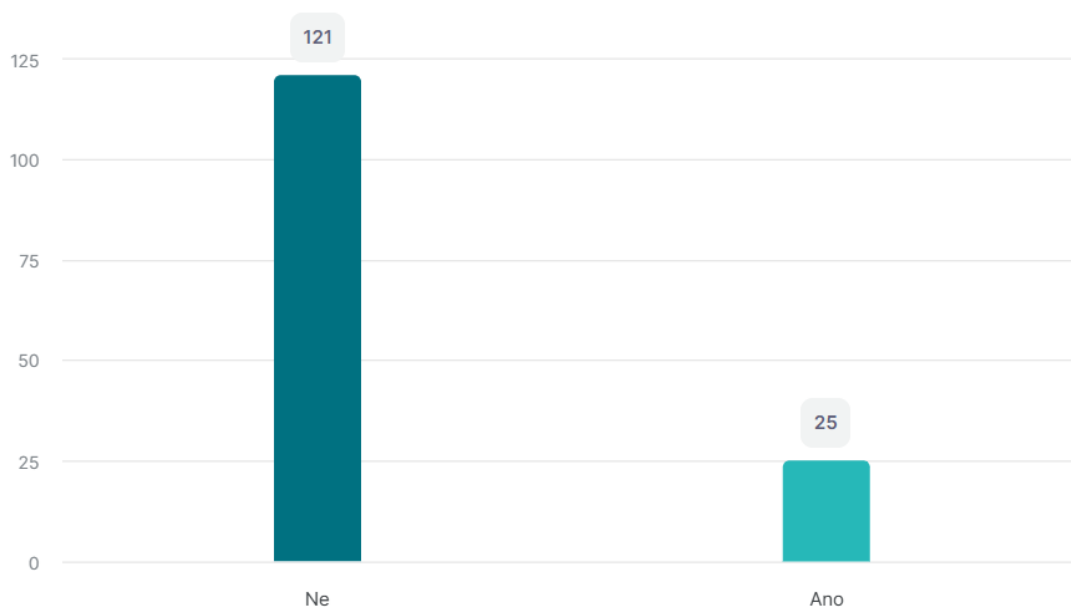
zdroj: vlastní šetření

Na otázku, zda si respondenti myslí, že muži nemohou být znásilněni, odpovědělo Ne celkem 122 osob, což činí 85,9 % a Ano zvolilo jen 24 respondentů, kdy tito mají zastoupení 14,1 %. Z řad žen odpověď Ne zastává 89 žen, tedy 85,6 % z nich a stanovisko Ano zvolilo 15 žen, tedy 14,4 % z nich. Mezi muži odpověď Ne zvolilo 33 z nich, což je 78,6 % a Ano zvolilo 9 z nich, tedy 21,4 %. Co se týče rozdělení dle vzdělání, z řad osob s maturitou odpověď Ne zvolilo 63 osob, což tvoří podíl 85,1 % a Ano zvolilo 11 osob, tedy 14,9 %. Z řad vysokoškolsky vzdělaných osob Ne zvolilo 49 osob, tedy 90,7 % a Ano zvolilo 5 osob, tedy jen 9,3 %. Z řad osob se středoškolským vzděláním bez maturity Ne odpovědělo 8 osob, tedy 53,3 % a Ano 7 osob, tedy 46,7 %. Ne odpověděly 2 osoby se základním vzděláním, kdy tyto tvoří 66,7 % z této skupiny a Ano odpověděla 1 osoba, která tvoří 33,3 % ve své skupině. Z hlediska věku odpověď Ne zvolilo 64 osob ve věku 20-39 let, kdy zde mají podíl 91,4 % a Ano zvolilo v této skupině 6 osob, tedy 8,6 %. Ve skupině osob 40-59 let odpovědělo Ne 49 osob, tedy 75,4 % a Ano odpovědělo 16 osob, tedy 24,6 %. Ve věkové skupině 60 let a více, Ne odpovědělo 9 osob, tedy 81,2 % a Ano zvolily 2 osoby, tedy 18,8 %.

Otázka č. 7: **Myslíte si, že si oběti často vymýšlejí, že byly znásilněny?**

Graf č. 7:

7. Myslíte si, že si oběti často vymýšlejí, že byly znásilněny?

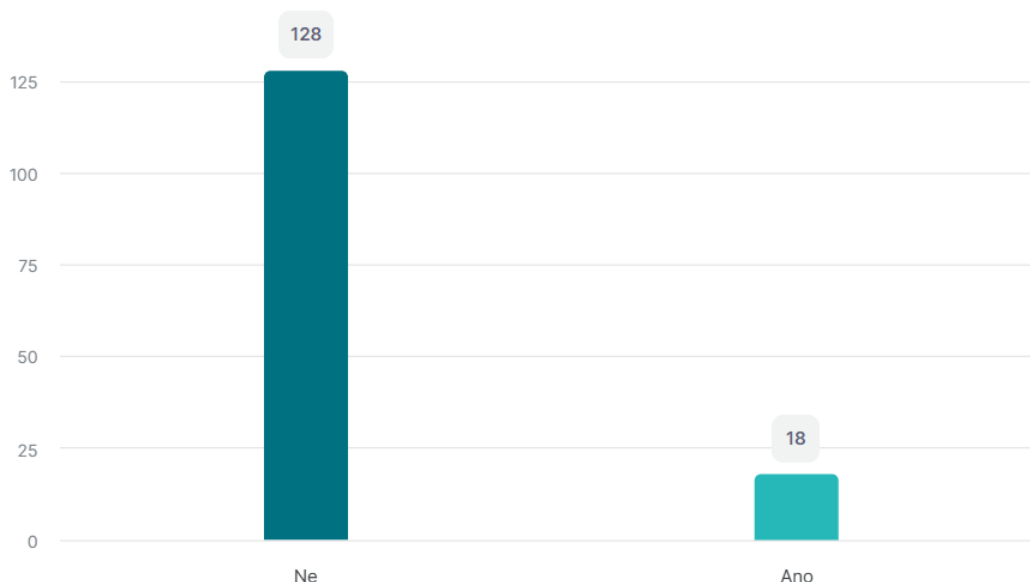
zdroj: vlastní šetření

Další z mýtů je, že si oběť často vymýšlí, že byla znásilněna. Na tuto otázku odpovědělo Ne 121 respondentů, kdy Ne tvoří podíl 82,9 % z celkového počtu respondentů a Ano odpovědělo 25 osob, tedy 17,1 %. Z hlediska pohlaví Ne zvolilo 98 žen, tedy 81 % z nich a Ano zvolilo 6 žen, tedy 19 % žen. Mezi muži odpověď Ne zvolilo 23 mužů, tedy 54,8 % a Ano zvolilo 19 z nich, tedy 45,2 % z nich. Mezi respondenty s maturitním vzděláním odpovědělo Ne 65 z nich, což tvoří podíl 87,8 % a Ano odpovědělo 9 z nich, tedy 12,2 %. Z vysokoškolsky vzdělaných osob Ne odpovědělo 48 osob, tedy 88,9 % a Ano odpovědělo 6 osob, tedy 11,1 % z nich. Z osob se středoškolským vzděláním bez maturity Ne odpovědělo 7 osob, tedy 46,7 % a Ano zvolilo 8 osob, tedy 53,3 %. Základně vzdělané osoby odpověděly Ne jen jednou, tedy 33,3 % a Ano zvolily dvě osoby, tedy 66,7 %. Z hlediska věku respondentů ve věkové skupině 20-39 let zvolilo Ne 53 osob, tedy 75,7 % a Ano zvolilo 17 osob, tedy 24,3 %. Ve věkové skupině 40-59 let Ne zvolilo 58 osob, tedy 89,2 % a Ano zvolilo 7 osob, tedy 10,8 % osob. Ve skupině 60 let a více, Ne zvolilo 10 osob, tedy 91 % osob a Ano zvolila jedna osoba, tedy 9 % z dané skupiny.

Otázka č. 8: **Myslíte si, že se slušní lidé nemohou stát obětí znásilnění?**

Graf č. 8:

8. Myslíte si, že se slušní lidé nemohou stát obětí znásilnění?

zdroj: vlastní šetření

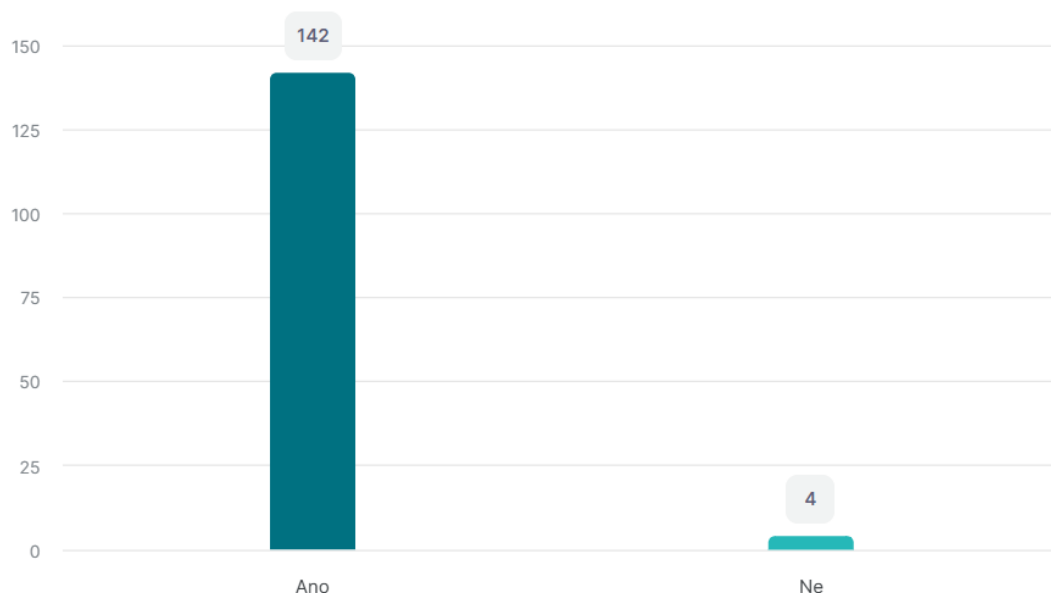
Tato otázka hodnotí názor respondentů na mýtus, že slušní lidé nemohou být znásilněni. Na odpověď bylo odpovězeno Ne celkem 128x, což činí podíl 87,7 % a Ano bylo odpovězeno celkem 18x, což je podíl 12,3 %. Z hlediska pohlaví ženy odpověděly Ne celkem 92x, což činí 88,5 % a Ano odpovědělo 12 z nich, tedy podíl 11,5 %. Z řad mužů odpovědělo Ne 36 osob, tedy 85,7 % a Ano odpovědělo 6 mužů, tedy 14,3 %. Mezi respondenty s maturitním vzděláním odpovědělo Ne 66 osob, tedy podíl 81,2 % a Ano odpovědělo 8 středoškolsky vzdělaných osob, tedy podíl 18,8 %. Z řad vysokoškolsky vzdělaných respondentů odpověď ne zvolilo 51 osob, což činí podíl 94,4 % a Ano odpověděli 3 z nich, tedy podíl 5,6 %. Mezi respondenty se středoškolským vzděláním bez maturity odpovědělo Ne 10 osob, tedy 66,7 % a Ano vybralo 5 osob, což činí podíl 33,3 %. Odpověď Ne volil mezi respondenty se základním vzděláním jeden z nich, kdy toto tvoří podíl 33,3 % a Ano odpověděli 2 z nich, tedy podíl 66,7 %. Z hlediska věku, ve věkové skupině 20-39 let odpověď Ne zvolilo 65 osob, tedy podíl 92,9 % z této věkové skupiny a Ano v této věkové skupině zvolilo 5 osob, tedy 7,1 %. Ve věkové skupině 40-59 let odpověď Ne zvolilo 56 osob, tedy podíl 86,2 % a Ano odpovědělo 5 osob, tedy

13,8 %. V poslední věkové skupině, tedy 60 let a více odpovědělo Ne celkem 7 osob, tedy 63,6 % a Ano odpověděly 4 osoby, tedy podíl 36,4 %.

Otázka č. 9: **Myslíte si, že ke znásilnění může dojít i mezi manžely?**

Graf č. 9:

9. Myslíte si, že ke znásilnění může dojít i mezi manžely?

zdroj: vlastní šetření

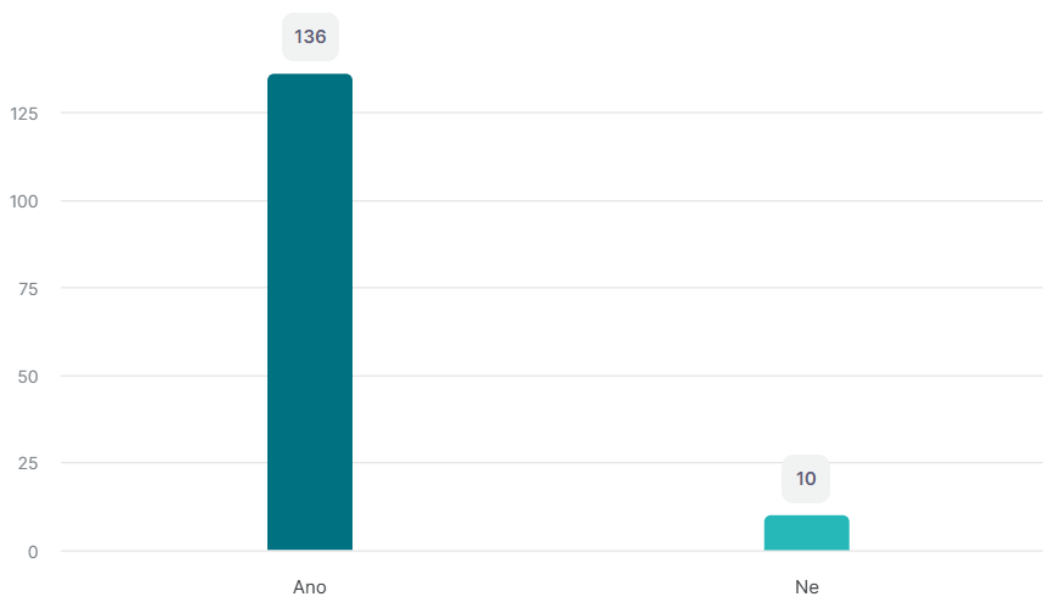
Tento graf se věnuje otázce, zda respondenti věří mýtu, že mezi manžely nemůže dojít ke znásilnění. Jedná se o jeden z nejlépe hodnocených grafů této práce. Celkem na otázku, zda mezi manžely může dojít ke znásilnění odpověděly Ne pouze 4 osoby, tedy pouhých 2,7 % a Ano odpovědělo 142 osob, tedy 97,3 %. Z hlediska pohlaví odpověděla Ne pouze jedna žena, tedy podíl 0,9 % a Ano odpovědělo 103 žen, tedy 99,1 % žen, Z respondentů mužského pohlaví odpověděli Ne 3 muži, tedy 7,1 % a Ne odpovědělo 39 mužů, tedy 92,9 %. Dle vzdělání odpovídali lidé s maturitním vzděláním Ne celkem jednou, tedy v podílu 1,4 % a Ne bylo zvoleno 73x, tedy v podílu 98,6 %. Z vysokoškolsky vzdělaných respondentů odpověděl Ne pouze jeden z nich, tedy podíl 1,9 % a Ano odpovědělo 53 z nich, tedy 98,1 %. Lidé se středoškolským vzděláním bez maturity odpověděli Ne 2x, což činí podíl 13,3 % a Ano odpovědělo 13 z nich, tedy 86,7 %. V řadách osob se základním vzděláním odpověděly všechny 3 osoby Ne, což zde činí podíl 100 %. Z hlediska věku ve skupině respondentů 20-39 let odpověděly Ne 3 osoby, tedy podíl 4,3 % a Ano odpovědělo 67 osob, tedy 95,7 %. Ve věkové skupině 40-59 let odpověděla Ne jen jedna osoba, tedy podíl 1,5 % a Ano odpovědělo 64 osob,

tedy 98,5 %. Ve věkové skupině 60 let a více odpovědělo Ano 11 osob, tedy podíl 100 % respondentů v této věkové skupině.

Otázka č. 10: **Myslíte si, že se stále jedná o znásilnění, přestože je jeden z účastníků opilý?**

Graf č. 10:

10. Myslíte si, že se stále jedná o znásilnění, přestože je jeden z účastníků opilý?

zdroj: vlastní šetření

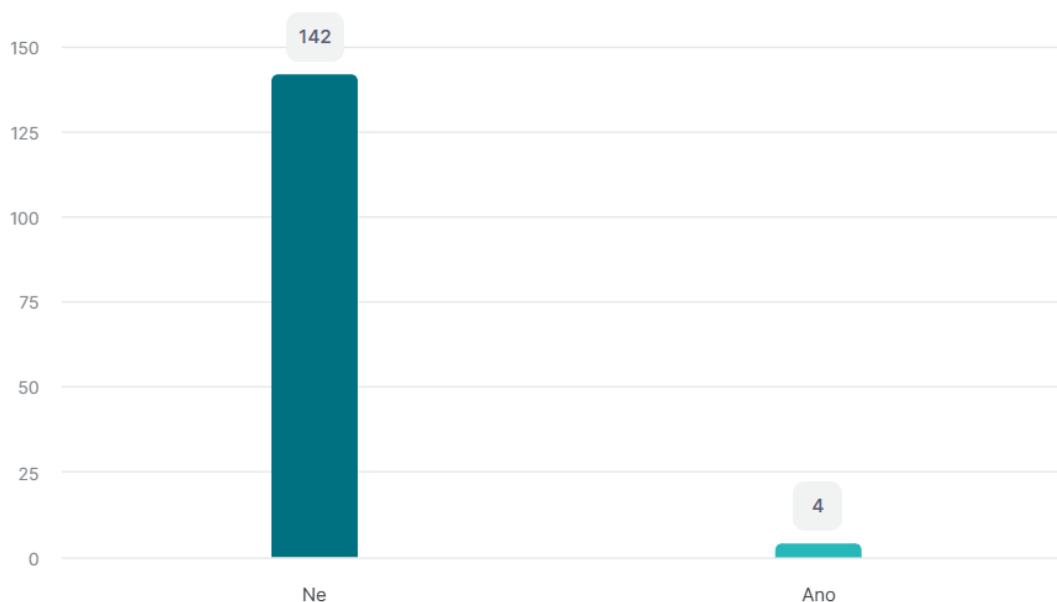
Tato otázka ověřovala mýtus, zda si respondenti myslí, že se stále jedná o znásilnění, přestože je jeden z účastníků opilý. Na tuto otázku bylo odpovězeno Ne celkem v 10 případech, což činí podíl 6,8 % a Ano bylo odpovězeno v 136 případech, což činí celkový podíl 93,2 %. Dle pohlaví Ne odpověděly 3 ženy, tedy 2,9 % z nich a Ano odpovědělo 101 žen, tedy 97,1 % žen. Ve skupině mužů Ne zvolilo 7 mužů, tedy podíl 20 % a Ano zvolilo 35 mužů, což činí podíl 80 %. Co se týče rozdělení dle vzdělání, lidé s maturitním vzděláním odpověděli Ne ve 4 případech, tedy v pouhých 5,4 % případů a Ano zvolilo 70 z nich, tedy podíl 94,6 %. Ve skupině vysokoškolsky vzdělaných respondentů Ne odpověděly pouze 2 osoby, tedy podíl 3,7 % a Ano zvolili 52 respondentů, kdy toto v dané skupině činí podíl 96,3 %. Lidé se středoškolským vzděláním bez maturity odpověděli Ne celkem 3x, tedy ve 20 % případů a Ano bylo zvoleno 12x, tedy v 80 % případů. Ve skupině respondentů se základním vzděláním bylo Ne zvoleno jednou, tedy v podílu 33,3 % případů a Ano bylo zvoleno ve 2 případech, tedy v podílu 66,7 %. Z hlediska věku respondentů ve skupině 20-39 let byla odpověď

Ne zvolena ve 4 případech, tedy celkem v 5,7 % případů a odpověď Ano byla zvolena v 66 případech, tedy s podílem 94,3 % Ve věkové skupině 40-59 let odpověď Ne zvolilo celkem 6 respondentů, tedy podíl 9,2 % a odpověď Ano zvolilo 59 osob, což činí podíl 90,8 %. V poslední věkové skupině, 60 let a více, byla zvolena pouze odpověď Ano, tedy v 11 případech, což zde činí výsledek odpovědí 100 %.

Otázka č. 11: **Myslíte si, že oběti jsou vždy znásilněny neznámým člověkem?**

Graf č. 11:

11. Myslíte si, že oběti jsou vždy znásilněny neznámým člověkem?

zdroj: vlastní šetření

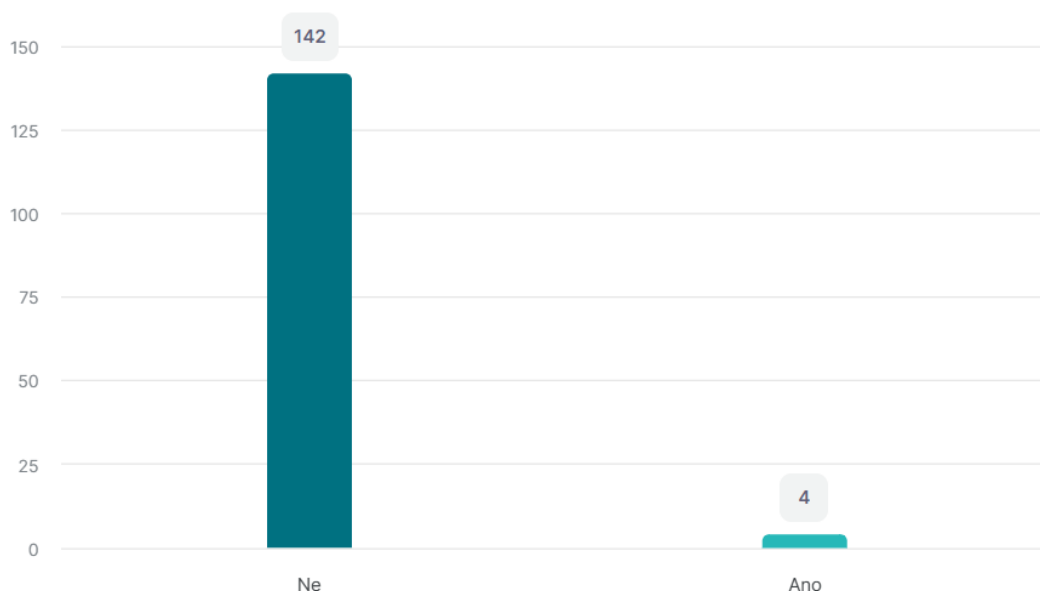
Otázka číslo 11 se zkoumá názor respondentů na mýtus, že oběť je vždy znásilněna cizím člověkem. Na tuto otázku odpovědělo Ne celkem 142 osob, tedy 97,3 % a Ano zvolili pouzí 4 respondenti, tedy podíl 2,7 %. Z hlediska pohlaví odpověď Ne zvolilo celkem 101 žen, tedy podíl 97,1 % a Ano zvolily 3 ženy, což činí 2,9 %. Ve skupině mužů Ne zvolilo 41 z nich, tedy 97,6 % a Ano zvolil jen jeden muž, tedy podíl 2,4 %. Co se týče vzdělání, v kategorii osob s maturitním vzděláním odpověď Ne vybralo 72 respondentů, kdy tito ve své skupině tvoří podíl 97,3 % a Ano zvolily 2 osoby, tedy podíl 2,7 %. Ve skupině osob s vysokoškolským vzděláním odpověď Ne zvolilo 54 osob, tedy 100% podíl respondentů. Osoby se středoškolským vzděláním bez maturity volily odpověď Ne ve 14 případech, tedy v 93,3 % a Ano zvolila pouze jedna osoba, která v této skupině činí podíl 6,7 %. Respondenti se základním vzděláním zvolili odpověď Ne celkem 2x, tedy v 66,7 % případů a Ano bylo zvoleno jednou, tedy ve 33,3 % případů. Z hlediska rozdělení respondentů dle věkových skupin, ve věkové skupině 20-39 let, byla odpověď Ne zvolena v 68 případech, tedy v 97,1 % případů a odpověď Ano byla zvolena ve 2 případech, tedy celkem ve 2,9 % případů. Ve věkové skupině 40-59 let odpověď Ne

zvolilo 65 respondentů, což znamená 100% podíl odpovídajících. Ve věkové skupině 60 let a více byla odpověď Ne vybrána v 9 případech, což znamená v podílu 81,2 % a Ano bylo odpovězeno ve 2 případech, tedy v 18,8 % případů.

Otázka č. 12: **Myslíte si, že většina obětí oznámí čin na policii?**

Graf č. 12:

12. Myslíte si, že většina obětí oznámí čin na policii?

zdroj: vlastní šetření

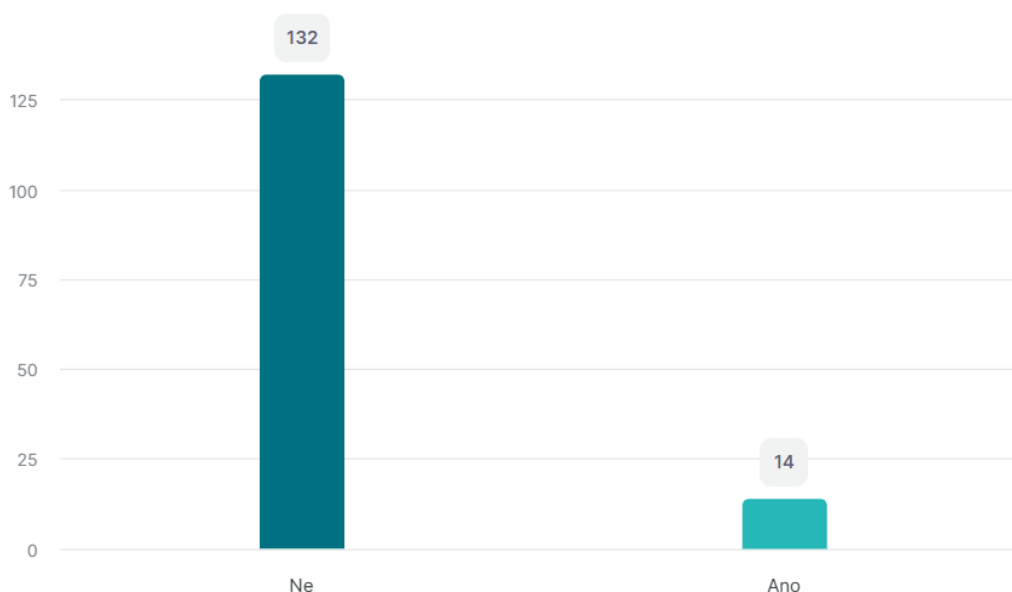
Tato otázka dotazníku se zabývala mýtem, že většina obětí čin oznámí na policii. Na otázku tohoto mýtu odpovědělo Ne celkem 142 osob, tedy podíl 97,3 % a Ano zvolili pouzí 4 respondenti, tedy podíl 2,7 %. Z hlediska pohlaví odpověď Ne zvolilo celkem 101 žen, tedy podíl 97,1 % a Ano zvolily 3 ženy, což činí 2,9 %. Mezi muži byla odpověď ne zvolena celkem ve 41 případech, tedy v podílu 97,6 % a Ano zvolil jeden muž, což tvoří podíl 2,4 %. V otázce dosaženého vzdělání, odpověď Ne zvolilo 74 respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou, což je v této skupině podíl 100 %. Ve skupině vysokoškolsky vzdělaných osob odpověď Ne zvolilo 53 osob, tedy podíl 98,1 % a Ano zvolil jen jeden respondent, což činí podíl 1,9 %. Z celkového počtu 15 osob se středoškolským vzděláním bez maturity, zvolilo Ne 14 osob, tedy podíl 93,3 % a Ano zvolil jeden respondent, což tvoří podíl 6,7 %. Z respondentů se základním vzděláním odpověď Ne zvolil jeden respondent, tedy podíl 33,3 % a Ano zvolili 2 respondenti, tedy podíl 66,7 %. Z hlediska věku respondentů, ve věkové skupině 20-39 let zvolilo odpověď Ne 69 respondentů, tedy podíl 98,6 % a Ano zvolil jen jeden respondent, tedy podíl 1,4 %. Ve věkové skupině 40-59 let odpověď Ne zvolilo 63 osob, tedy podíl 96,9 % a Ano zvolily 2 osoby, což zde činí podíl 3,1 %. V poslední věkové skupině respondentů, 60 let

a více, byla odpověď Ne zvolena v 10 případech, tedy celkem v 90,9 % a Ano bylo odpovězeno jen jednou osobou, což znamená v podílu 9,1 %.

Otázka č. 13: **Myslíte si, že pachatelem znásilnění je vždy agresivní jedinec, a že slušný člověk by nikoho neznásilnil?**

Graf č. 13:

13. Myslíte si, že pachatelem znásilnění je vždy agresivní jedinec, a že slušný člověk by nikoho neznásilnil?

zdroj: vlastní šetření

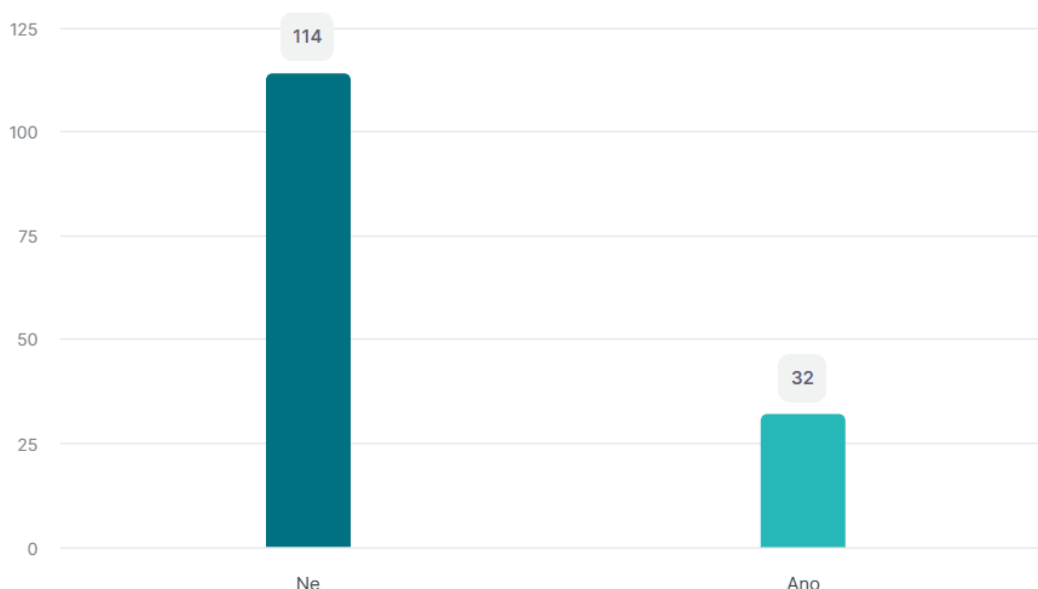
Další z mýtů o obětech sexuálních trestných činů říká, že pachatelem je vždy agresivní jedinec, a že slušný člověk by nikdy nikoho neznásilnil. V otázce tohoto mýtu odpovědělo Ne celkem 132 osob, tedy podíl 90,4 % a Ano bylo zvoleno ve 14 případech, což činí podíl 9,6 %. Z hlediska pohlaví odpověď Ne zvolilo 94 žen, což činí podíl 93,1 % a odpověď Ano zvolilo celkem 10 žen, tedy podíl 6,9 %. Mezi muži byla odpověď Ne označena ve 38 případech, což představuje podíl 90,5 % a Ano označili 4 muži, tedy podíl 9,5 %. V případě vzdělání respondentů odpověď Ne zvolilo 68 osob se středoškolským vzděláním s maturitou, kdy toto činí podíl 91,9 % a Ano bylo zvoleno v 6 případech, tedy v celkovém podílu 8,1 %. Ve skupině vysokoškolsky vzdělaných respondentů byla odpověď Ne zvolena v 51 případech, tedy v podíle 94,4 % a Ano zvolili 3 respondenti, kteří tvoří podíl 5,6 %. Mezi respondenty se středoškolským vzděláním bez maturity odpověď Ne zvolilo 12 respondentů, tedy podíl 80 % a Ano odpověděli 3 respondenti, kteří činí podíl 20 %. Ve skupině osob se základním vzděláním zvolila Ne jedna osoba, tedy celkový podíl 33,3 % respondentů a Ano zvolily 2 osoby, které tvoří podíl 66,7 %

respondentů. Z hlediska věku, ve věkové skupině 20-39 let byla odpověď Ne označena v 66 případech, tedy v 94,3 % případů a odpověď Ano byla zvolena 4 respondenty, tedy v podílu 5,7 %. Ve věkové skupině 40-59 let byla odpověď Ne označena v 57 případech, tedy v celkovém podílu 87,7 % a Ano bylo v této věkové skupině odpovězeno 8 respondenty, tedy ve 12,3 % případů. V poslední věkové skupině, tedy 60 let a více, byla odpověď Ne odpovězena v 9 případech, což činí podíl 81,2 % a odpověď Ano byla vybrána ve 2 případech, tedy v 18,8 %.

Otázka č. 14: **Myslíte si, že znásilnění vždy na oběti zanechá viditelné fyzické stopy?**

Graf č. 14:

14. Myslíte si, že znásilnění vždy na oběti zanechá viditelné fyzické stopy?

zdroj: vlastní šetření

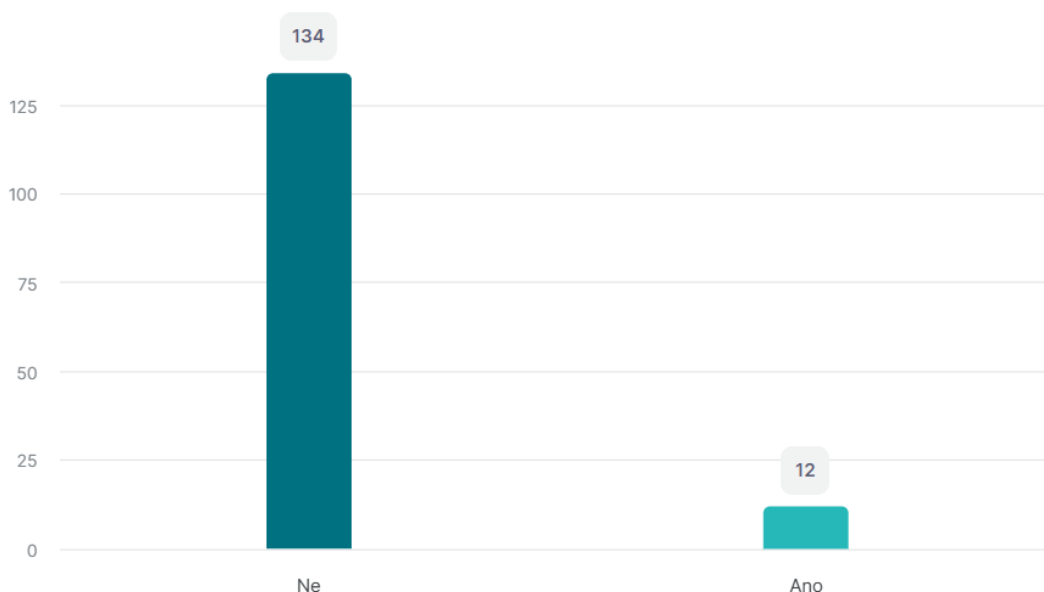
Otázka číslo 14 se zabývá názorem respondentů na mýtus, že znásilnění na oběti vždy zanechá viditelné fyzické stopy. V této otázce bylo odpovězeno Ne ve 114 případech, tedy v podílu 78,1 % a odpověď Ano byla zvolena ve 32 případech, tedy v podílu 21,9 %. Mezi ženami byla odpověď Ne zvolena v 84 případech, což činí podíl 80,8 % a Ano zvolilo 20 žen, které tvoří podíl 19,2 %. Muži zvolili odpověď Ne ve 30 případech, tedy v podílu 90,5 % a Ano zvolilo 12 mužů, což tvoří podíl 9,5 %. Z hlediska vzdělání respondentů, ve skupině osob se středoškolským vzděláním s maturitou zvolilo odpověď Ne 59 osob, tedy podíl 79,7 % a Ano zvolilo 15 respondentů, tedy podíl 20,3 %. Ve skupině vysokoškolsky vzdělaných respondentů byla odpověď Ne zvolena 45 osobami, tedy v podílu 83,3 % a Ano zvolilo 9 respondentů, což činí podíl 16,7 %. Ve skupině respondentů se středoškolským vzděláním bez maturity, byla odpověď zvolena 10 respondenty, což činí 66,7 % respondentů a Ano bylo zvoleno 5 osobami, tedy v podílu 33,3 %. Ve skupině osob se základním vzděláním nevolila odpověď Ne žádná osoba, tudíž bylo ve 3 případech, s podílem 100 % odpovězeno Ano. Z hlediska věkových skupin odpovídali respondenti následující: Ve věkové skupině 20-39 let zvolilo odpověď Ne 55 osob, tedy podíl 78,6 % a odpověď Ano zvolilo 15 respondentů, tedy 21,4 %. Ve

věkové skupině 40-59 let zvolilo odpověď Ne 53 osob, tedy 81,6 % a Ano zvolilo 12 osob, tedy podíl 18,4 %. V poslední věkové skupině, 60 let a více, byla odpověď Ne zvolena v 6 případech, což činí podíl 54,5 % a Ano bylo zvoleno v 5 případech, tedy v podílu 45,5 %.

Otázka č. 15: **Myslíte si, že znásilnění se vždy odehrává v odlehlých místech, ve tmavých parcích apod.?**

Graf č. 15:

15. Myslíte si, že znásilnění se vždy odehrává v odlehlých místech, ve tmavých parcích apod.?

zdroj: vlastní šetření

Poslední, patnáctá otázka tohoto dotazníku se zajímá o názor respondentů na mýtus, že ke znásilnění dochází vždy na odlehlých místech, ve tmavých parcích a podobně. Na tuto otázku odpovědělo celkem 134 respondentů ze 146 Ne, což činí podíl 91,8 % a odpověď Ano zvolilo celkem 12 respondentů, což znamená podíl 8,2 %. Z hlediska pohlaví, mezi ženami zazněla odpověď Ne v 96 případech, což činí podíl 92,3 % a Ano zaznělo v 8 případech, tedy v podílu 7,7 %. Mezi muži zaznělo Ne ve 38 případech, tedy v podílu 90,5 % a Ano zaznělo od 4 mužů, tedy v podíle 9,5 %. Z hlediska vzdělání, mezi respondenty se středoškolským vzděláním s maturitou odpovědělo Ne 69 osob, tedy 93,2 % respondentů a Ano označilo 5 osob, což tvoří podíl 6,8 %. Mezi respondenty s vysokoškolským vzděláním označilo Ne 51 osob, což znamená podíl 94,4 % a Ano odpověděli 3 respondenti, tedy v podílu 5,6 %. Ve skupině respondentů se středoškolským vzděláním bez maturity odpověď Ne označilo 12 respondentů, tedy podíl 80 % a Ano odpověděli 3 z nich, což činí podíl 20 %. Respondenti se základním vzděláním odpověděli Ne ve dvou případech, tedy v 66,7 % a Ano bylo označeno jednou, což tvoří 33,3% podíl. Dle věkového rozdělení, zazněla odpověď Ne ve věkové skupině

20-39 let v 63 případech, tedy v 90 % případů a Ano odpovědělo 7 respondentů, tedy podíl 10 %. Ve věkové skupině 40-59 let označilo odpověď Ne 61 respondentů, tedy podíl 93,9 % a Ano označili čtyři respondenti, tedy podíl 6,1 %. Ve věkové skupině 60 let a více byla odpověď Ne označena v 10 případech, tedy v 90,9 % případů a Ano označil jeden respondent, což tvoří podíl 9,1 %.

7.4 Stanovení hypotéz pro strukturované rozhovory

Pro účely strukturovaných rozhovorů s příslušníky Policie České republiky byly autorkou stanoveny následující hypotézy:

- 3) Předpokládá se, že většina byla v rámci výkonu své služby svědkem ponižujícího jednání svých kolegů vůči obětem mravnostních trestných činů.
- 4) Předpokládá se, že většina respondentů z řad policistů v rozhovorech potvrdí, že se na pracovišti setkala s projevy pomluv či předsudků vůči obětem mravnostní kriminality ze strany ostatních příslušníků bezpečnostních sborů.

7.5 Rozhovory s respondenty

Respondent č. 1, muž, 11 let u policie, obvodní oddělení v Karlovarském kraji

Rozhovor byl zaměřen na práci s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů při příjmu oznámení na základním útvaru. Respondent uvedl, že za dobu své služby se setkal s velkou řadou oznámení, která se týkala právě mravnostní trestné činnosti, ať už se jednalo o znásilnění, pohlavní zneužití či soulož mezi příbuznými. Jako nejhorší případ, jemuž byl policista přítomný, uvedl případ dlouholetého páru, kdy se muž dopouštěl na ženě týrání a opakovaného znásilňování. Žena odmítala celou věc oznámit a s policií spolupracovat, přestože tento pár sousedé oznamovali relativně často. I když už byla žena svolná k evidenci spisu a výslechu, poté nedala souhlas s trestním stíháním svého druha a situace tedy neměla východisko. Jednou se žena svěřila své kamarádce a právě díky tomuto se daly věci do pohybu. Celá věc byla znova oznámena na policii, ale žena se již rozhodla spolupracovat. Na pachatele byl vydán souhlas se zadržením a ihned byl umístěn na vazbu a poté byl odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody. Dále byl respondent přítomen dalším oznámením mravnostní trestné činnosti, ať už se jednalo o šíření dětské pornografie, pohlavnímu zneužití či znásilnění. Dále respondent zmínil oznámení ženy, která uvedla, že byla znásilněna dvěma muži. V průběhu vyšetřování vyšlo najevo, že si žena celé oznámení vymyslela, neboť měla s muži pohlavní styk dobrovolně, avšak tuto skutečnost zjistil její manžel. Aby si ona zachránila vztah, vymyslela si toto oznámení. Jako další situaci policista zmínil oznámení, kdy otec 14 leté dívky ji přistihl při souloži s jejím přítelem, kterému bylo v době oznámení 16 let. Přestože byl styk dobrovolný, mladistvý se dopustil pohlavního zneužití, neboť poškozené bylo pouhých 14 let a on o jejím věku prokazatelně věděl. Dále uvedl, že v

současné době se rozmáhá tzv. „catfishing“, což znamená, že se s poškozeným někdo spojí na sociálních sítích a vydává se za atraktivní protějšek. Z poškozeného vyláká jeho intimní fotky a videa a poté jej vydírá, že pokud nezaplatí určitou částku, budou fotky a videa zveřejněny a rozeslány blízkému okolí poškozeného. K nevhodnému jednání s poškozeným ze strany policisty respondent uvedl, že se s takovým jednáním setkal již několikrát. Většinou se jedná o silnou nedůvěřivost k oznámení a ta se projevuje velmi neempatickým jednáním, které v poškozeném vzbuzuje nedůvěru v policejní orgán, který má lidem spíše pomáhat a ne v nich naopak prohlubovat viktimizaci. Respondent při výkonu služby zažil i situaci, že vlivem necitlivého jednání oběť odmítla s policií nadále spolupracovat. a raději uvedla, že už nic oznamovat nechce. Toto zažil ve dvou případech. Další nevhodné jednání spočívalo v neurvalosti a bagatelizaci jednání, kdy policista zjednodušoval a až zesměšňoval situaci, kdy byla oběť znásilněna svým partnerem. Mnohdy bylo takové jednání až ponižující. Respondent uvedl, že kdyby bylo takto jednáno s ním, tak by odešel a věc buď oznámil jinde a nebo ji neoznámil už vůbec. O tom, jak o poškozeném hovoří policisté za jeho zády, respondent uvedl, že si z toho policisté často utahovali a celé oznámení bagatelizovali. Respondent sám několikrát zažil, že bylo oznámení mravnostního trestného činu smyšlené. Takto to bylo kromě mravnostní trestné činnosti týkající se dětí až v 80 % případů. Důvod smyšleného oznámení spočíval ve snaze zachránit svůj vztah po nevěře. Takové jednání ale hází špatné světlo na opravdové oběti a zasahující policisté tak mívají automaticky předsudky. Respondent uvedl, že takový není a má k oznamovatelům vždy profesionální přístup. Respondent si myslí, že většina sexuálně motivovaných trestných činů není vůbec oznámena orgánům činným v trestním řízení. Respondent zastává názor, že oběti ponechávají sexuálně motivované trestné činy v latenci hlavně z důvodu studu a strachu z následku, až se o oznámení dozví pachatel. Také si myslí, že velkou roli hraje strach z reakce rodiny a blízkého okolí, neboť např. znásilnění je tak velké narušení intimity a osobní integrity, že když se někdo rozhodne skutek oznámit na policii, musí být celá situace už nesnesitelná nebo dlouhodobá. Osobní teze respondenta je, že většina žen sexuálně motivovaný trestný čin neoznámí, protože to bere jako nějaké osobní selhání, že nedokázaly svou osobní integritu ochránit a velkou roli může hrát i stockholmý syndrom. Další problém může být v tom, že při práci a místě oznámení si policisté zúčastněné strany nerozdělí a vytěžuje je současně, v jedné místnosti. Oběť tak před pachatelem nic neřekne a v dalším případě si oběť může říct, že oznámení neučiní, protože to opět dopadne stejně. Možnosti minimalizace falešných oznámení a podporu skutečných obětí respondent spatřuje ve tvrdém sankcionování oznamovatelů, u nichž vyjde vyšetřováním najevo, že bylo

oznámení smyšlené. Opakování smyšlených oznámení respondent vnímá jako uškození skutečným obětí, které skutečně potřebují pomoci, jenže někteří policisté se na ně poté mohou dívat skrz prsty. Respondent si myslí, že i v dnešní době je takové téma velké tabu, nikdo o něm nemluví a naopak se mu každý snaží vyhýbat. Respondent vidí velký prostor v osvětě a otevírání tohoto tématu hlavně na sociálních sítích a v televizním vysílání. Respondent by vedl osvětlu směřem komunikace s obětí, a to hlavně ze strany jejího nejbližšího okolí, neboť jakmile se oběť někomu dokáže svěřit, další člověk už pravděpodobně ví, co dělat a zvyšuje se tím pravděpodobnost oznámení skutku na policii a tím pádem i potrestání pachatele. Dalším řešením je pořádání seminářů ze strany policejních preventistů, ať už ve školách či firmách apod.

Respondent č. 2, žena, 19 let u policie, služba kriminální policie a vyšetřování v Plzeňském kraji

Rozhovor byl veden stejně jako u respondenta č. 1 a byly pokládány totožné otázky. Respondentka uvedla, že za dobu své služby se setkala s velkým množstvím oznámeních sexuálně motivovaných trestných činů, a to hlavně znásilnění a pohlavní zneužití. S nevhodným jednáním policisty vůči oběti se setkala také, a to hlavně s nerudností a naštváním. Policisté často říkali, že provádí zbytečnou práci, protože to oběť stejně „stáhne“ (tzn. nedá souhlas s trestním stíháním osoby blízké). Dále se této otázce respondentka nechtěla více věnovat. Za zády oběti ji policisté samozřejmě dehonestovali a obecně se o poškozeném nebavili moc hezky. Obecně celou situaci zlehčovali nebo zpochybňovali. Respondentka také zažila smyšlené oznámení sexuálně motivovaného trestného činu. I přesto se k oznamovateli chovala naprosto profesionálně. Více zkušeností respondentka nemá, neboť se v rámci výkonu služby nevěnuje této trestné činnosti. Respondentka usuzuje, že většina sexuálně motivovaných trestných činů rozhodně nebývá oznámena a jako hlavní důvod shledává stud a strach z pachatele. Další významnou překážku respondentka vnímá v systému oznámení u policie. Nejprve musí celý skutek popsat zasahující hlídce na místě, poté ji musí říci operativci, poté vyšetřovateli a pak ještě jednou vyšetřovateli do výslechu. Nehledě na to, že musí absolvovat lékařské vyšetření, kde alespoň zevrubně musí popsat situaci i lékaři. Už jen toto musí být trýznivé a traumatizující. V ohledu možnosti minimalizace falešných oznámení a podporu skutečných obětí vidí respondentka cestu v projektu, který již funguje na článcích Hlavního města Prahy. Projekt spočívá v tom, že oznamovatel řeší celý skutek pouze s jedním člověkem a tato osoba vede celý spis. Nedochozí pak k tomu, že oznamovatel musí věc popisovat minimálně čtyřem lidem. K falešným oznámením

uvedla, že by rozhodně neviděla cestu v trestání jejich oznamovatelů, neboť v tomto nevidí cíl. V takovém oznámení totiž nemusí být jen osobní msta, ale i psychický problém, který není pro policisty viditelný.

Respondent č. 3, žena, 2 roky u policie, oddělení hlídkové služby v Ústeckém kraji

Respondentka č. 3 je policistkou, která slouží dva roky na oddělení hlídkové služby v Ústeckém kraji. Tato respondentka uvedla, že za své relativně krátké působení u Policie České republiky zažila pouze jedno oznámení znásilnění a jedno oznámení omezování osobní svobody, které však není zcela relevantní pro účely této bakalářské práce. K nevhodnému chování policisty ke straně oznamovatele uvedla, že jej zažila, přičemž toto jednání spočívalo v neempatickém přístupu a aroganci vůči oběti. Více podrobně dané jednání respondentka nerozebírala. K otázce, jak hovořili o poškozeném policisté za jeho zády, uvedla, že dané oznámení policisté věřili, avšak za zády oběti o tomto hovořili až s černým humorem, což respondentka vnímá jako obranný mechanismus policistů. Žádné pomluvy či zloba nebyly myšleny seriózně. Respondentka sdělila, že neví, zda bylo oznámení skutku smyšlené či opravdové, neboť byla přítomna pouze prvotním úkonům a o dalším průběhu vyšetřování neměla žádné informace. Dále také sdělila, že doposud nebyla přítomna žádnému smyšlenému oznámení sexuálně motivovaného trestného činu. Respondentčin názor na latenci sexuálně motivovaných trestných činů je takový, že si myslí, že absolutní většina těchto skutků je ponechána v latenci, neboť se oběti bojí reakce okolí a rovněž dochází k velké bagatelizaci těchto skutků ze strany společnosti, často i blízkého okolí oběti. Možnost nápravy ve smyslu minimalizace falešných oznámení sexuálně motivovaných trestných činů a podporu pravých obětí vidí respondentka hlavně ve velkých pokutách a sankcích při zjištění, že oznámení takového skutku bylo smyšlené. O tomto by bylo dle respondentky nutné učit již děti ve školách a celkově působit na společnost ze strany policejních preventistů. Lidé by si poté rozmysleli, zda učinit falešné oznámení či nikoliv. Podpora skutečných obětí dle respondentky spočívá hlavně v činnosti preventistů. Působit na společnost již od útlého věku, aby měli lidé zafixováno, že je důležité se s věcí svěřit minimálně někomu, komu věří a jsou s ním ochotní problém řešit. Důležité je, aby se oběti nebály se svěřit, a to buď rodině nebo někomu, komu důvěřují.

Respondent č. 4, muž, 11 let u policie, služba kriminální policie a vyšetřování v Karlovarském kraji

Čtvrtý dotazovaný v rámci rozhovoru uvedl, že u Policie České republiky slouží 11 let a za tuto dobu působil na obvodním oddělení a nyní slouží na SKPV v Karlovarském kraji. Za dobu výkonu služby respondent zažil několik oznámení sexuálně motivovaných trestných činů. Jednalo se o znásilnění, sexuální útok nebo o porušení cizích práv v rámci pornografie, nejednalo se však o pornografii dětskou. K přístupu policistů respondent uvedl, že zažil velmi necitlivé a neempatické jednání, které až eskalovalo v polehčování trestného činu a v neposlední řadě v rozmlouvání oznámení takového skutku. O poškozeném mluvili policisté za jeho zády rozdílně. Někdy to bylo se soucitem a porozuměním a někdy reagovali se slovy: „ Stejně si za to může sám.“ Že by došlo k oznámení smyšleného skutku, zažil respondent jen jednou. Dále si respondent myslí, že nedochází k oznámení většiny sexuálně motivovaných trestných činů, a to z důvodu strachu z reakce okolí nebo ze strachu z opakování tohoto skutku. Možnost nápravy ve smyslu minimalizace falešných oznámení sexuálně motivovaných trestných činů a podporu pravých obětí vidí respondent ve větší transparentnosti a empatickém přístupu ze strany policie, aby oběti věděly, že s nimi bude zacházeno citlivě a empaticky. Prostor pro minimalizaci falešných oznámení spatřuje policista v zahájení trestního řízení pro křivé obvinění, pokud vyjde najevo, že bylo oznámení smyšlené. Respondent míní, že by se takovým zjištěním měla policie více věnovat a ne jen spis odložit, že se skutek nestal. Poté si falešné oběti neuvědomují závažnost svého oznámení a jeho možné následky.

Respondent č. 5, muž, 12 let u policie, útvar celorepublikové působnosti

Pátý dotazovaný policista uvedl, že u policie slouží již dvanáct let a za dobu svého působení prošel dvěma obvodními odděleními, dvěma útvary SKPV a v současnosti působí na celorepublikovém útvaru. K oznámení sexuálně motivovaného trestného činu respondent uvedl, že byl u oznámení trestného činu znásilnění, kdy taková oznámení vnímá jako nejzávažnější, neboť kladou velký důraz na odbornost, ale i na lidský přístup policisty. Dále respondent uvedl, že se nikdy nesetkal s nevhodným přístupem policistů k oběti sexuálně motivované trestné činnosti, kdy naopak se pokaždé setkal pouze s profesionálním přístupem v souladu s platnými právními předpisy, a dokonce byl hned v prvopočátku přivolán policejní psycholog, který byl oběti oporou. Tento respondent nebyl svědkem pomluv či nevhodného jednání za zády oběti. Policisté se vždy snažili oběti pomoci a k jednotlivému případu přistupovali zodpovědně a s maximální snahou

pomoci. Dále respondent sdělil, že nebyl svědkem falešného oznámení. V tomto případě, o kterém v rámci rozhovoru hovořil, bylo vyšetřováním zjištěno, že ke spáchání skutku skutečně došlo a profesionální a maximální pomoc a ochrana, která byla oběti poskytnuta, byla na místě. Respondent je přesvědčen, že většina obětí sexuálně motivovaný trestný čin rozhodně neoznámí, a to z několika důvodů. Hlavním důvodem je stud a strach z reakce okolí. Mnohdy se oběti samy obviňují, za to, co se jim stalo, což je typický psychologický mechanismus spojený právě s viktimizací. Dalším aspektem může být strach z pachatele, který může na oběť působit, ať už výhrůžkami fyzického násilí, citovým vydíráním, či manipulací, že to oběti stejně nikdo neuvěří. Pokud se jedná o případ, že jsou si pachatel s obětí blízcí nebo pokud pachatel vystupuje z pozice autority, může být pak pro oběť velmi obtížné najít odvahu a trestný čin oznámit. Dle respondenta je latence této trestné činnosti vysoká. V oblasti podpory obětí vidí respondent cestu v osvětě a vzdělávání veřejnosti. Stěžejní je, aby oběti věděly, že se nemají zač stydět, a že orgány činné v trestním řízení jsou připraveny obětem pomoci. Dále je důležitá dostupnost psychologické pomoci, kdy by mělo být možné zajistit přítomnost psychologa již od samého oznámení skutku, jako tomu bylo u znásilnění, které respondent sám řekl. Pokud oběť vidí, že policisté k ní přistupují s empatií a profesionalitou, výrazně se zvyšuje ochota oběti absolvovat celý proces spojený s trestním řízením. Zásadní roli respondent spatřuje také v pravidelném vzdělávání policistů v oblasti komunikace s oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů. Pokud je policista řádně proškolen a umí s obětí komunikovat, dokáže vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém se oběť nebojí vypovídat. Oblast minimalizace falešných oznámení vnímá respondent poněkud komplikovaně, neboť je dle jeho názoru stále důležité, aby policie pracovala precizně a tím pádem odhalovala možné nesrovnalosti v oznámeném skutku, avšak i v případě falešného oznámení je nutné přistupovat citlivě a profesionálně. Snaha odhalit nepravdivá oznámení by mohla odrazovat skutečné oběti od učinění oznámení, proto je nutné, aby přístup i k falešným oznámením byl citlivý a profesionální.

7.6 Výsledky praktické části

Pro praktickou část této bakalářské práce byly autorkou stanoveny celkem čtyři hypotézy, kdy se hypotézy číslo 1 a 2 týkaly kvantitativního oddílu praktické části a hypotézy číslo 3 a 4 byly vztaženy na kvalitativní část, tedy na rozhovory s příslušníky Policie České republiky.

Hypotéza číslo 1, která předpokládala, že většina respondentů stále věří mýtům o obětech sexuálně motivovaných trestných činů, byla vyvrácena, neboť u žádné otázky v dotazníku se neobjevila odpověď podporující daný mýtus ve většinovém poměru. Nejhůře hodnocenou otázkou v tomto směru je otázka č.4, která uvádí, že si některé ženy za znásilnění mohou samy. Tato otázka, jakožto nejhůře hodnocená dosahuje odpovědi „Ano” ve 34,9 % případů.

Hypotéza číslo 2 předpokládala, že skupinou, která mýty o sexuálně motivovaných trestných činech dosahuje nejnižší míru ovlivnění, je věková skupina 20-39 let, byla vyvrácena. Jako nejméně ovlivněnou věkovou skupinou se jeví skupina ve věku 40-59 let, kdy tato odpověděla nejlépe celkem v 5 otázkách, zatímco věková skupina 20-39 let dosáhla nejlepšího výsledku celkem ve 4 otázkách. Skupina 60 let a více odpověděla nejlépe rovněž ve 4 otázkách.

Hypotéza číslo 3 minila, že většina dotazovaných policistů byla svědkem ponižujícího jednání kolegů vůči oběti. Tato hypotéza byla potvrzena. Potvrdili ji celkem čtyři respondenti z pěti dotazovaných. Pro účely této práce to znamená, že 80 % dotazovaných policistů bylo svědkem ponižujícího jednání s obětí sexuálně motivovaného trestného činu ze strany policisty.

Hypotéza číslo 4 předpokládala, že většina dotazovaných policistů byla svědkem projevů pomluv či předsudků vůči obětem sexuálně motivovaných trestných činů ze strany ostatních policistů, byla potvrzena. Rovněž toto jednání potvrdili čtyři respondenti z pěti dotazovaných, což opět činí výsledek 80 %.

7.7 Doporučení pro rozvoj problematiky

Z výsledků provedeného průzkumného šetření a strukturovaných rozhovorů, že společnost je stále ovlivněna mýty o obětech sexuálně motivovaných trestných činů. Přestože se v rámci dotazníkového šetření prokázalo, že většina širší veřejnosti se těmito mýty nenechává ovlivnit, jejich přítomnost je stále značná.

Ze strukturovaných rozhovorů s policisty vyplývá, že se každý dotazovaný policista setkal nejméně jednou s nevhodným jednáním policisty k poškozenému, kdy jednání policisty spočívalo v bagatelizaci skutku, neurvalosti a značné antipatii. Na základě těchto výsledků lze konstatovat, že je téma sexuálně motivovaných

trestných činů ve společnosti stále velké tabu a nikdo o něm nemluví a neprovádí osvětu.

Pro zvýšení povědomí o sexuálně motivovaných trestných činech a znalostí, jak správně jednat s poškozeným, aby nedocházelo k formování či prohlubování sekundární viktimizace, je navrhováno, aby bylo tomuto tématu věnováno více prostoru na sociálních sítích, ale i ve veřejnoprávních médiích.

Dalším důležitým aspektem je činnost preventistů Policie České republiky, kde autorka vidí prostor v pořádání seminářů a sezení na toto téma ve školách, na úřadech státní správy, ve firmách, ale i v osvětě formou veřejně přístupných besed. Rozšíření povědomí o obětech sexuálně motivovaných trestných činů a o sekundární viktimizaci může vést ke snížení latence tohoto druhu trestné činnosti a zároveň rychlejšímu zotavení poškozených osob a jejich následnému začlenění do společnosti a návratu k jejich běžnému způsobu života.

Neméně důležitou součástí navrhovaného řešení je školení v rámci struktury Policie České republiky, kdy by měli být ze strany psychologa krajského ředitelství proškoleni policisté, kteří mohou přijít do kontaktu s obětí sexuálně motivovaného trestného činu. Jednalo by se o policisty základních útvarů a o policisty zařazené na službě kriminální policie a vyšetřování. Získáním praktických poznatků by vedlo ke zvýšení důvěry v policejní orgán, či orgány činné v trestním řízení obecně. Vhodným řešením by bylo také zvážit možnost vyčlenění jednoho pracovníka určeného právě pro tento druh oznámení. Na základních útvarech bývá zvykem, že jeden z příslušníků je vyčleněn např. na problematiku domácího násilí a vykázaní či na menšiny. Pokud dojde k oznámení v této oblasti, daný pracovník je k dosažení na svém mobilním telefonu nebo je schopen se dostavit na útvar a celou situaci řešit. Vyčlenění příslušníka, který by se věnoval této oblasti připadá autorce vhodné.

Závěr

Předložená bakalářská práce se zabývala problematikou sekundární viktimizace u obětí sexuálně motivovaných trestných činů, přičemž hlavním cílem bylo analyzovat faktory, které k tomuto jevu přispívají, a navrhnout možnosti jeho minimalizace. Lze konstatovat, že stanovené cíle byly naplněny skrze propojení teoretické analýzy právního rámce a psychologických aspektů s vlastním empirickým výzkumem.

Praktická část práce přinesla zásadní zjištění prostřednictvím ověření čtyř stanovených hypotéz:

- H1, předpokládající, že většina lidí stále věří mýtům o obětech sexuálního násilí, byla vyvrácena. Průzkumné šetření ukázalo, že předsudky o „vlastním zavinění“ či „atraktivitě oběti“ jsou ve společnosti stále hluboce zakořeněny, ale přesto celkové výsledky dotazníkového šetření ukazují že většina respondentů se těmto mýtům neoddává a celkové procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí hovoří v neprospěch těchto mýtů.
- H2 byla na základě dat vyvrácena. Výsledky šetření prokázaly, že věková skupina 20–39 let vykazuje v mnoha ohledech vyšší míru informovanosti a nižší podléhání celospolečenským mýtům než generace starší.
- H3 byla na základě strukturovaných rozhovorů s policisty potvrzena. Většina respondentů z řad Policie České republiky uvedla, že byla svědkem ponižujícího jednání kolegů vůči obětem sexuálně motivovaného trestného činu. Uvedli tak čtyři dotazovaní policisté z pěti.
- H4 předpokládající, že většina dotazovaných policistů byla svědkem projevů pomluv či předsudků vůči obětem mravnostní kriminality ze strany ostatních příslušníků bezpečnostních sborů, byla potvrzena. Rovněž takto uvedli čtyři dotazovaní policisté z celkového počtu pěti dotazovaných.

Získané poznatky vedou k návrhu konkrétních řešení. Pro zlepšení situace je nezbytné zaměřit se na masivní osvětu široké veřejnosti, a to zejména prostřednictvím sociálních sítí a televizního vysílání, kde by se o tomto tabuizovaném tématu mělo hovořit otevřeně a odborně. Cílem by mělo být především poučení blízkého okolí oběti, jak poskytnout první podporu a neodrazovat poškozenou osobu od oznámení činu.

Autorka práce zastává názor, že pro celkové zlepšení situace, zvýšení důvěry v orgány činné v trestním řízení a následné snížení latence mravnostní kriminality je zcela stěžejní změnit chování policistů v „první linii“. Toho lze dosáhnout zavedením pravidelných a praktických školení pod vedením psychologů Krajských ředitelství policie či krizových interventů. Alternativním a vysoce efektivním řešením by bylo vyčlenění konkrétních specialistů na každém útvary, kteří by byli pro tuto problematiku určeni a provázeli by oběť celým procesem oznámení. Pouze empatický a vysoce profesionální přístup policistů může zajistit, že oběť projde trestním řízením s minimální psychickou újmou a pachatelé nebudou unikat spravedlnosti z důvodu strachu obětí z institucionálního ponížení.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOUKALOVÁ, GILLERNOVÁ a kol., Kapitoly z forenzní psychologie, 1. vyd. Praha, nakladatelství Karolinum, 2020, ISBN 978-80-246-4461-5
2. CIPROVÁ, Kristýna a kol., Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění; sborník textů, 1. vyd., Gender Studies, o. p. s., 2010, ISBN: 978-80-86520-31-5
3. ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, ISBN 80-86473-86-4
4. ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Forenzní psychologie, 3.upravené vyd. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, ISBN 978-80-7380-461-9
5. ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Kriminální psychologie, 1. vyd. Praha, EUROUNION, s. r. o., 1998, ISBN 80-85858-70-3
6. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3,
7. ČÍRTKOVÁ, VITOUŠOVÁ a kolektiv. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, příručka pro pomáhající profese. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007, ISBN 978-80-247-2014-2
8. DURDÍK, Tomáš a kol., Zákon o obětech trestných činů: Komentář, 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN 978-80-7478-005-9
9. JELÍNEK, Jiří, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Zákon o obětech trestných činů: Komentář, 1. vyd. Praha: Leges, 2013, ISBN 978-80-87576-63-2
10. KALIBOVÁ, Klára, Stereotypní představy o „pravém znásilnění“ a důvěryhodnosti poškozené. In: KUTÁLKOVÁ, Petra, KOBOVÁ, Ľubica a kol. *Sexuální násilí: Proč se nikdo neptá?*, 1. vyd. Praha: In Iustitia, 2014, ISBN 978-80-905136-2-4
11. PTÁČEK, Radek, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, ŽUKOV, Ilja, Rape trauma – klinické a forenzní souvislosti, Psychiatrie pro praxi, 2009, roč. 10, č. 6, ISBN 1212-6845

12. ROUBALOVÁ, Michaela a kol., Oběti kriminality – poznatky z viktimologické studie, 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019, ISBN 978-80-7338-174-5
13. RÖHR, Heinz-Peter, Zneužití: léčba následků sexuálního či emočního násilí, 1. vyd. Praha: Portál, 2014, ISBN 978-80-262-0590-6
14. SVATOŠ, Roman, Kriminologie, 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, ISBN 978-80-7380-389-6
15. ŠÁMAL, Pavel a kol., Trestní zákoník: Komentář, 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2023, ISBN 978-80-7400-893-1
16. ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol., Krize a krizová intervence, 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2017, ISBN 978-80-247-5327-0
17. VELIKOVSKÁ, Martina, Psychologie obětí trestných činů, 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2016, ISBN 978-80-247-4849-8

Elektronické zdroje

1. Internet - MSČR. *Poslanci jednomyslně schválili redefinici znásilnění*. Online. Dostupné z <https://msp.gov.cz/web/msp/rozcestnik/-/clanek/poslanci-jednomysl%C4%9B-schv%C3%A1lili-redefinici-zn%C3%A1siln%C4%9Bn%C3%AD> (citováno 2025-12-29)
2. Internet - BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ – úvodní stránka. Online. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/> (citováno 07.01.2026)

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11. Dostupné z WWW: <https://www.e-sbirka.cz/soubor/sb0011-2009.pdf>. ISSN 1210-0005
2. ČESKO. Zákon č. 166/2024 Sb. ze dne 12. června 2024, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

In *Sbírka zákonů České republiky*. 2024, částka 81. Dostupné z WWW: <https://www.e-sbirka.cz/soubor/sb0081-2024.pdf>. ISSN 1210-0005

3. ČESKO. Zákon č. 45/2013 Sb. ze dne 8. února 2013, o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 18, s. 490–518. Dostupné z WWW: <https://www.e-sbirka.cz/soubor/sb0018-2013.pdf>. ISSN 1210-0005

Seznam příloh

Příloha 1 – dotazník

Příloha 2 – Rozhovory s policisty

Přílohy

Příloha 1 – dotazník

Oběti sexuálních trestných činů

Dobrý den, věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: Vyberte 1 odpověď

Žena Muž

2. Jaké je Vaše vzdělání?

Nápověda k otázce: Vyberte 1 odpověď

Základní Středoškolské bez maturity Středoškolské s maturitou Vyšší odborné/vysokoškolské

3. Jaký je Váš věk?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Do 19 let 20–39 let 40–59 let 60 let a více

4. Myslíte si, že si některé ženy za znásilnění mohou samy? (např. svým chováním či vyzývacím oděvem)

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

5. Myslíte si, že znásilňovány jsou hlavně mladé atraktivní ženy?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

6. Myslíte si, že muži nemohou být znásilněni?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

7. Myslíte si, že si oběti často vymýšlejí, že byly znásilněny?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

8. Myslíte si, že se slušní lidé nemohou stát obětí znásilnění?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

9. Myslíte si, že ke znásilnění může dojít i mezi manžely?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

10. Myslíte si, že se stále jedná o znásilnění, přestože je jeden z účastníků opilý?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

11. Myslíte si, že oběti jsou vždy znásilněny neznámým člověkem?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

12. Myslíte si, že většina obětí oznámí čin na policii?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

13. Myslíte si, že pachatelem znásilnění je vždy agresivní jedinec, a že slušný člověk by nikoho neznásilnil?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

14. Myslíte si, že znásilnění vždy na oběti zanechá viditelné fyzické stopy?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

15. Myslíte si, že znásilnění se vždy odehrává v odlehlých místech, ve tmavých parcích apod.?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

Respondent č. 1, muž, 11 let u policie, obvodní oddělení v Karlovarském kraji

Jak dlouho sloužíš u policie a jakými útvary jsi prošel?

Sloužím 11 let a celou dobu působím jen na OOP.

Zažil jsi někdy oznámení mravnostního trestného činu? Pokud ano, jakého?

Ano, vícekrát. Jako první a vlastně nejhorší případ mě napadá případ dlouholetého páru, kdy muž ženu dlouholetě týral a sexuálně zneužíval. Na tyto dva bylo několik oznámení. Přestože na paní bylo vidět, že je opravdu týraná, nikdy neposkytla žádnou součinnost. Pokaždé mlčela a nechtěla nám nic říct. Když už se něco prokázalo, tak nedala souhlas se stíháním. Nikdy nám nepomohla. Většinou to skončilo na místě. Neměla viditelné rány a vždy vše popřela. Já jsem ale vnitřně věděl, že jednou dojde k průseru. Jednoho dne se ona svěřila kolegyni v práci a pak se vše dalo do pohybu. Objasnilo se, že docházelo k dlouholetému týrání a znásilňování jak pohlavním orgánem, tak i sexuálními pomůckami. On jí psychicky týral i tak, že ji zavíral do pokoje k morčeti, na které byla mimochodem silně fixovaná. On ji nutil vykonávat potřebu přímo v tom pokoji a nemohla chodit ani na záchod. Jenom díky tomu, že se svěřila, se s tím už dalo něco udělat. Ta kamarádka jí dala sílu mluvit. Nakonec vše dobře dopadlo. On šel na vazbu a už z ní nevyšel. Tohle byl opravdu nehezky výjezd i pro mě jako pro chlapa. Dále se jednalo o šíření dětské pornografie, pohlavní zneužití, vlastně nezletilý, kdy u konkrétně tohoto oznámení jsem figuroval jako zasahující policista pro krajskou kriminálku PK a sbíral se pán, u kterého se v rámci domovní prohlídky zajistilo několik desítek CDček, kde bylo dětské porno a akty dětí. Potom jsem zažil oznámení, kdy dospělý člověk vylákal intimní fotky od 13leté holky a na těch fotkách byla znázorněna i masturbace. Pak jsem zažil oznámení znásilnění dvakrát nebo třikrát. Pamatuji si i oznámení, kdy paní oznámila, že jí znásilnili dva muži naráz a pak se v rámci vyšetřování zjistilo, že toto oznámení bylo smyšlené, protože manžel té paní zjistil, že s těmi muži měla akt. A aby zachránila situaci, vymyslela si tohle. Potom jsem zažil oznámení sexuálního nátlaku a sexuálního násilí. Toto bylo v rámci jedné domácnosti a ten muž se poté vykazoval se společného obydlí. Paní v bytě strašně křičela. My jsme tam přijeli na výjezd. Ta paní byla strašně pomlácená a on se na ní dopustil ještě loupeže. my jsme udělali prvotní úkony

a vykázání a poté si věc převzala SKPV. Poté v rámci vyšetřování vyšlo najevo, že na ženu bylo vyvíjeno právě sexuální násilí a nátlak. Také jsem zažil dobrovolný sex, ale nezákonný. Holce bylo 14 let a chlapcovi 16. Byli spolu ve vztahu a měli spolu poměr. Bohužel večer v parku, když se v obci konaly slavnosti. Tam to nejhůře snášela matka poškozené. On šel pak sedět. Pak jsem měl ještě jedno, ale z toho si pamatuji jen ohledání těla a více nic. Vím jen že se tam ten skutek potvrdil, ale více už ne. Byl jsem celkem u hodně mravnostních trestných činů. V poslední době je také běžné oznámení tzv. catfishingu. To znamená, že se na OOP dostávají muži, kteří naletěli na internetu podvodníkovi, naposílají mu své intimní fotky a videa a dotyčný jim začne vyhrožovat, že když nezaplatí určitý obnos, tak fotky zveřejní a pošle je jeho rodině a blízkým. To jsem zažil třikrát a nevím, zda to lze zahrnout i sem, ale spíše ne.

Setkal ses někdy s nevhodným jednáním s poškozeným ze strany policisty? Pokud ano, můžeš toto jednání popsat?

Setkal jsem se s tím několikrát. Většinou je to silná nedůvěřivost k tomu oznámení, která se projevuje velmi neempatickým jednáním, které v poškozeném vzbuzuje nedůvěru v policejní orgán, jakožto orgán, který má těmto lidem pomáhat, a ne ještě prohlubovat jejich viktimizaci. Už jsem i zažil, že se dotyčná sekla a odmítala pak spolupracovat. radši pak uvedla, že nic nechce. Toto jsem zažil ve dvou případech. Kolega se k nim choval za mě až neurvale. Ta spočívala v tom, že už intonace hlasu policisty je velmi divná a jednání bylo typu: „Jo tak vás znásilnil partner? Jak vás jako asi může znásilnit partner?“ a velmi sarkastické jednání a nelibý pohrdavý tón. Mnohdy to bylo až ponižující. Kdyby takhle někdo jednal se mnou, tak odejdu. Buď bych to oznámil jinde anebo se zasekl a neoznámil to vůbec.

Jak o poškozeném policisté hovořili za jeho zády?

Zpravidla si z toho lidé dělali srandu, zesměšňovali to a bagatelizovali to. Pokud šlo o znásilnění, bylo to vždy bagatelizované a mnohdy až vulgární a pronášení věcí, že si lidé musí dělat srandu s takovým oznámením, atd.

Vyšlo někdy najevo, že oznámení takového skutku bylo smyšlené?

Ano. Bohužel, kromě dětské mravnostní trestné činnosti to bývá velmi často smyšlené. Pokud někdo přišel oznámit znásilnění, tak zhruba v 80 % případů vyšlo

vyšetřováním najevo, že si to ženy vymysleli, a to z důvodu nevěry, aby zachránila svůj vztah, což je blbý a hází to pak špatné světlo na pravé oběti. Proto se domnívám, že policisté mají automaticky předsudky, byť já takový nejsem a mám vždy profesionální přístup.

Myslíš si, že většina obětí mravnostního trestného činu jej oznámí a proč tak soudíš?

Ne, to si nemyslím. Věřím tomu, že naprosté minimum mravnostních TČ se oznámí, a že lidé, obzvláště ženy, pakliže jde o znásilnění, se stydí a bojí se následku toho, až se to dozví ten dotyčný, co jí to dělá. Taky si myslím, že velký faktor hraje, že se oběť bude bát reakce rodiny. Tohle je totiž tak velké narušení intimity, že si myslím, že pokud se někdo odváží to oznámit, musí to být tak nesnesitelné či dlouhodobé, že už oběť neví, kudy kam. Myslím si, že si oběti snaží jednání i omlouvat a říkat si „není to tak hrozné, dá se to vydržet.“ Má osobní teze je, že to většina žen neoznámí, protože to bere jako osobní selhání a v mnohých případech hraje velkou roli i Stockholmský syndrom. Taky vidím problém v tom, že mnohdy policisté lidi nerozdělí a vytěžují je u sebe. To má pak oběť problém se svěřit a řekne si, že příště nic neoznámí, protože se stejně nic nestane.

Vidíš v tomto ohledu možnost, jak minimalizovat falešná oznámení, a naopak podpořit pravé oběti?

Určitě ano. Je to asi blbý, ale pakliže vyjde vyšetřováním najevo, že si to oznamovatel vymyslel, bude tvrdě sankcionován. Protože tohle je tak choulostivé téma, že když se opakuje několik smyšlených oznámení, paradoxně to přitěžuje skutečným obětem, které opravdu potřebují pomoci, protože je na ně povětšinou koukáno skrz prsty. Můj osobní názor je takový, že toto téma je i v dnešní době obrovské tabu. Nemluví se o to, všichni se tomu snaží vyhýbat. Já bych dělal osvětu. Viděl bych velký prostor v rovině sociálních sítí a televizi. Všude se nyní dočteme, jak nenalítnout na podvody, ale nikde se nedočteme, jak správně komunikovat s obětí a jak ji podpořit v tom, se někomu svěřit a aby našla odvalu věc řešit, i kdyby jen se svým nejbližším okolím. protože když už se někomu svěříš, on tě navede a pomůže ti. Policie má mnoho pák. Ať už je to vykázaní, krátkodobá ochrana atd. Další řešení je dělat semináře ze strany policejních preventistů.

Ať už ve školách, firmách atd. atd. Myslím si, že dokud se nestane fakt nějaký problém většina této trestné činnosti zůstane v latenci.

Respondent č. 2, žena, 46 let, 19 let u policie, SKPV v Plzeňském kraji

Jak dlouho sloužíš u policie a jakými útvary jsi prošla?

Sloužím 19 let, prošla jsem přes OHK, OOP a nyní jsem operativce SKPV.

Zažil jsi někdy oznámení mravnostního trestného činu? Pokud ano, jakého?

Ano, mnoho. Z násilnění, zneužívání dítěte atd.

Setkal ses někdy s nevhodným jednáním s poškozeným ze strany policisty? Pokud ano, můžeš toto jednání popsat?

Ano, setkala. Nerudnost, naštvanost. Říkali, že to poškozená zase stáhne, proto tomu nevěnovali dost pozornosti. Více to nechci rozebírat.

Jak o poškozeném policisté hovořili za jeho zády?

No... samozřejmě osobu dehonestovali, o poškozené či poškozeném se nikdy nebavili nějak moc hezky. Obrovské zlehčování, zpochybňování. Už jen z důvodu etického kodexu bych toto nerada více rozebírala.

Vyšlo někdy najevo, že oznámení takového skutku bylo smyšlené?

Samozřejmě. Vím jedno stoprocentně, že bylo smyšlené, a přesto jsem se k poškozené chovala profesionálně. Více zkušeností nemám, protože nemám na starosti mravnost.

Myslíš si, že většina obětí mravnostního trestného činu jej oznámí? A proč si tak myslíš?

Rozhodně ne. Hlavně kvůli studu a vazbě na pachatele. Může to být v rodině, bojí se to řešit atd. Je tam blok, kde je navázána společnost. Jednou tu věc řeknou, to řeknou hlídce, pak to musí říci operativě, pak vyšetřovateli a pak se to ještě sepisuje. Takže to poškozený otevírá v sobě čtyřikrát, a ještě musí k doktorovi, kde to celé říká taky znovu, což celé samo o sobě musí být trýznivé a traumatizující.

Vidíš v tomto ohledu možnost, jak minimalizovat falešná oznámení, a naopak podpořit pravé oběti?

V Praze mají projekt, kde je možnost oznámení jen jedné osobě a nejde to přes spoustu policistů. TO samé by bylo fajn udělat v každém větším městě. Nevím, zda se to už taky nerozjíždí. A co se týče těch falešných, ty tady prostě budou. Ať už je to msta nebo potřeba poukázat na jiný problém. Rozhodně bych ty lidi netrestala. Nevidím v tom cíl. Nemusí v tom být jen msta, ale i jiný psychický problém.

Respondent č. 3, žena, 2 roky u policie, OHS v Ústeckém kraji

Jak dlouho sloužíš u policie a jakými útvary jsi prošla?

Sloužím 2 roky a působím pouze na OHS, jinde jsem nesloužila.

Zažil jsi někdy oznámení mravnostního trestného činu? Pokud ano, jakého?

Ano, a to znásilnění a omezování osobní svobody.

Setkal ses někdy s nevhodným jednáním s poškozeným ze strany policisty? Pokud ano, můžeš toto jednání popsat?

Ano, setkala. Šlo o arogantní a neempatický přístup.

Jak o poškozeném policisté hovořili za jeho zády?

Brali to tak, že se skutek opravdu stal, věřili to. Zároveň o tom mluvili s černým humorem, což já vnímám jako obranný mechanismus. Nemysleli svou zlobu zle.

Vyšlo někdy najevo, že oznámení takového skutku bylo smyšlené?

Zatím jsem nic takového nezažila. O skutku, u kterého jsem byla, nemám informace, jak dopadlo vyšetřování.

Myslíš si, že většina obětí mravnostního trestného činu jej oznámí? A proč si tak myslíš?

Většina to neoznámí. Spíš teda absolutní většina. Lidi takové skutky bagatelizují a oběti se tak bojí reakce svého okolí.

Vidíš v tomto ohledu možnost, jak minimalizovat falešná oznámení, a naopak podpořit pravé oběti?

Dala bych velkou pokutu. Pak by lidé hodně přemýšleli, zda oznámit falešný skutek či nikoliv. Taky by se o tom mělo učit ve školách, aby už i malé děti znaly následky falešných oznámení. Podpora skutečných obětí spočívá v prevenci. Mělo by se o tom hodně mluvit ve školách, aby se lidé nebáli učinit oznámení. Oběti by se neměly bát svěřit se například rodině nebo nějaké své blízké osobě.

Respondent č. 4, muž, 11 let u policie, SKPV v Karlovarském kraji

Jak dlouho sloužíš u policie a jakými útvary jsi prošel?

Sloužím 11 let a prošel jsem si obvodním oddělením a nyní působím na SKPV.

Zažil jsi někdy oznámení mravnostního trestného činu? Pokud ano, jakého?

Ano, mnohokrát. Zažilo jsem sexuální útok, znásilnění, poškození cizích práv v rámci pornografie.

Setkal ses někdy s nevhodným jednáním s poškozeným ze strany policisty? Pokud ano, můžeš toto jednání popsat?

Ano, setkal. Spočívalo to v neprofesionálním přístupu, zejména vynecháním empatie vůči oběti, až to eskalovalo v polehčování TČ a v neposlední řadě až rozmlouvání oznámení. Takhle bych to ponechal.

Jak o poškozeném policisté hovořili za jeho zády?

Někdy se soucitem a s porozuměním a někdy s komentářem „beztak si za to vše může sám“.

Vyšlo někdy najevo, že oznámení takového skutku bylo smyšlené?

Ano, zažil jsem to jen jednou.

Myslíš si, že většina obětí mravnostního trestného činu jej oznámí?

Nemyslím si to. Z důvodu studu, strachu z opakovanosti anebo ze strachu, jak to bude vnímat společnost, až se to začne řešit.

Vidíš v tomto ohledu možnost, jak minimalizovat falešná oznámení, a naopak podpořit pravé oběti?

Větší transparentnost v empatickém přístupu ze strany PČR, aby oběti věděly, že s nimi bude policista jednat citlivě. Minimalizace smyšlených – aby policie více naléhala na zahájení trestního řízení ve věci křivého obvinění, než aby byla věc odložena a policisté byli rádi, že se tomu už nemusí dál věnovat.

Respondent č. 5, muž, 12 let u policie, Útvar celorepublikové působnosti

Jak dlouho sloužíš u policie a jakými útvary jsi prošel?

U Policie České republiky sloužím již 12 let. Za tuto dobu jsem prošel několika různými útvary, což mi umožnilo získat široké spektrum zkušeností z různých oblastí policejní práce. Začínal jsem na obvodním oddělení policie, poté jsem působil na místním oddělení policie v Praze. Následně jsem přešel na 11. OOK SKPV Praha 1 a poté na 9. OOK SKPV Praha 1, kde jsem se věnoval kriminalistické práci. V současné době působím na Útvaru s celorepublikovou působností.

Zažil jsi někdy oznámení mravnostního trestného činu? Pokud ano, jakého?

Ano, s takovým případem jsem se během své služby setkal. Konkrétně se jednalo o oznámení trestného činu znásilnění ve smyslu ustanovení § 185 trestního zákoníku. Jde

o jeden z nejzávažnějších mravnostních deliktů, jehož prošetřování klade na policisty značné nároky jak po odborné, tak po lidské stránce

Setkal ses někdy s nevhodným jednáním s poškozeným ze strany policisty? Pokud ano, můžeš toto jednání popsat?

S nevhodným jednáním ze strany policistů vůči poškozené jsem se v tomto případě neseťkal. Postup byl po celou dobu profesionální a v souladu s platnými předpisy. Již při prvotním kontaktu s poškozenou byl přivolán psycholog, který jí poskytl odbornou podporu a pomohl zmírnit trauma spojené s celou situací.

Jak o poškozeném policisté hovořili za jeho zády?

Co se týče toho, jak policisté o poškozené hovořili mimo její přítomnost, ani zde jsem nezaznamenal nic nevhodného. Naopak, všichni zúčastnění přistupovali k případu s maximální snahou poškozené pomoci a pečlivě ověřovat skutečnosti, které uvedla. Panovala snaha k věci přistupovat objektivně, avšak zároveň s empatií a respektem vůči poškozené

Vyšlo někdy najevo, že oznámení takového skutku bylo smyšlené?

Ne, v tomto konkrétním případě se oznámení neukázalo jako smyšlené. Naopak, provedeným šetřením a zajištěnými důkazy se skutečnosti uváděné poškozenou potvrdily. Oznámení bylo tedy důvodné a odpovídalo reálně spáchanému trestnému činu. Samozřejmě jsem si vědom toho, že k falešným oznámením v praxi občas dochází, nicméně v mém případě se jednalo o skutečnou oběť, která si zasloužila plnou podporu a ochranu ze strany orgánů činných v trestním řízení.

Myslíš si, že většina obětí mravnostního trestného činu jej oznámí? Svůj názor odůvodni.

Jsem přesvědčen, že většina obětí mravnostních trestných činů tento skutek bohužel neoznámí. Důvodů je hned několik. Předně se oběti velmi často stydí. Mají pocit studu, ponížení a obávají se reakce svého okolí. Mnohdy se dokonce samy obviňují z toho, co se jim stalo, což je typický psychologický mechanismus spojený s tímto druhem viktimizace. Dalším významným faktorem je nátlak ze strany pachatele. Ten

může mít různé podoby. Od vyhrožování fyzickým násilím přes citové vydírání až po manipulaci, kdy pachatel oběti naznačuje, že jí nikdo neuvěří. Zvláště v případech, kdy je pachatel osobou blízkou nebo osobou v pozici autority, je pro oběť nesmírně obtížné najít odvahu celou věc oznámit. Latence tohoto druhu kriminality je proto podle mého názoru velmi vysoká

Vidíš v tomto ohledu možnost, jak minimalizovat falešná oznámení, a naopak podpořit pravé oběti v učinění oznámení?

Ano, myslím si, že existuje několik cest, jak k tomuto problému přistoupit. Co se týče podpory skutečných obětí, klíčovou roli hraje podle mého názoru osvěta a vzdělávání veřejnosti. Oběti musí vědět, že se nemají za co stydět a že orgány činné v trestním řízení jsou připraveny jim pomoci. Důležitá je také dostupnost psychologické podpory již od prvního kontaktu s policií — tak, jak tomu bylo i v případě, který jsem sám řešil. Když oběť vidí, že je k ní přístupováno s empatií a profesionalitou, výrazně to zvyšuje její ochotu celý proces absolvovat. Zásadní roli spatřuji rovněž v průběžném vzdělávání policistů v oblasti komunikace s oběťmi mravnostních trestných činů. Policista, který je řádně proškolen, dokáže vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém se oběť nebojí vypovídat. Pokud jde o minimalizaci falešných oznámení, zde je situace složitější. Důkladné a objektivní prošetřování každého případu je samozřejmostí. Kvalitní policejní práce sama o sobě pomáhá odhalit případné nesrovnalosti. Zároveň je však nutné postupovat citlivě, aby snaha o odhalení nepravdivých oznámení neodrazovala skutečné oběti od podání oznámení. Jde tedy o nalezení rovnováhy mezi důsledným ověřováním skutečností a zachováním důvěry a respektu vůči osobě poškozené.